

Anne Tanskanen & Leena Tyvi

**”TÄÄLLÄ ON NIINKÖ KOTIPESÄSSÄ ITEKIN, NIINKU LINNUN-
POIKANEN JOTA HOIVATAAN SIIHEN VANHEMMUUTEEN”**

Äitien kokemuksia päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta

**”TÄÄLLÄ ON NIINKÖ KOTIPESÄSSÄ ITEKIN, NIINKU LINNUN-
POIKANEN JOTA HOIVATAAN SIIHEN VANHEMMUUTEEN”**

Äitien kokemuksia päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta

Anne Tanskanen & Leena Tyvi
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Sosiaali-alan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma, sosionomi

Tekijät: Anne Tanskanen & Leena Tyvi

Opinnäytetyön nimi: ”Täällä on niinkö kotipesässä itekin, niinku linnunpoikanen jota hoivataan siihen vanhemmuuteen” - Äitien kokemuksia päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta

Työn ohjaajat: Pirjo Ylikauma & Pirkko Pietilä

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2018 Sivumäärä: 52 + 4

Yhteistyökumppanina opinnäytetyöllemme oli Oulun ensi- ja turvakoti ry. Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena oli kuvailla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien kokemuksia toiminnasta. Tavoitteena oli saada kokemuseräistä tietoa ryhmän toiminnasta hyödyntämällä äitien kokemuksia.

Tietoperustassa käsittelemme teoriaa perheen arjesta ja hyvinvoinnista, vanhemmuudesta ja varhaisesta vuorovaikutuksesta, lapsen sosiaalisista taidoista, ryhmätoiminnasta ja vertaistuesta.

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen tutkimus. Tiedonkeruumenetelmänä käytimme avointa haastattelua. Haastattelimme kolmea päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistunutta äitiä. Aineisto on analysoitu käyttämällä teemoittelua.

Tutkimustulosten mukaan äitien kokemus päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta on ollut vakaan ja toimivan arjen tukemista ja äidit ovat löytäneet iloa vauvan ja vanhemman välisessä vuorovaikutuksessa. Äitien kokemusten mukaan lasten sosiaaliset taidot ovat kehittyneet päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistumisen avulla. Äidit kertoivat saaneensa kannustavaa tukea vanhemmuuteensa ja he ovat voimavaraistuneet toiminnan avulla. Osallistuminen päiväryhmä Seraffiinan toimintaan on ollut vertaistuellisesti merkittävää äideille.

Opinnäytetyömme tutkimustulosten pohjalta päiväryhmä Seraffiinan toimintaa voidaan kehittää ryhmätoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Tutkimustuloksia voidaan käyttää myös päiväryhmä Seraffiinan toiminnan markkinoinnissa.

Jatkotutkimusaiheena voisi olla isien näkemykset ja kokemukset päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta.

Asiasanat: arkirytmä, vanhemmuuden tukeminen, varhainen vuorovaikutus, lapsen sosiaaliset taidot, ryhmätoiminta, vertaistuki

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme of Social Services
Bachelor of Social Services

Authors: Anne Tanskanen & Leena Tyvi

Title of thesis: "Here I am like in a nest myself, just like a young bird, who is nurtured to parenthood" – Mothers' experiences from the daygroup Seraffiina

Supervisors: Pirjo Ylikauma & Pirkko Pietilä

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018

Number of pages: 52 + 4

The affiliate of our thesis was the Mother and Child Home and Shelter registered association of Oulu. The purpose of this thesis was to describe the subjective experiences of mothers who have attended the daygroup Seraffiina. The aim of our thesis was to get empiric information by utilizing the mothers' experiences.

Theoretical framework of our thesis consists of following themes: everyday life of families, parenthood, early interaction, children's social skills, acting in group, peer support.

Our thesis is a qualitative research. The results were collected by using an open interview. We interviewed three mothers who had attended the daygroup Seraffiina. The material was analyzed by using thematic analysis.

The results show that mothers' experiences from the daygroup Seraffiina have been stabilizing and functional everyday-lives' supporting. The mothers have also found joy in interacting with their babies. The mothers' experiences show that their children's social skills have developed by attending the daygroup Seraffiina. The mothers told that they have had encouraging support for their parenthood and they felt empowered by the daygroup. Peer support in the daygroup Seraffiina has been important to the mothers.

The results of our thesis can be used in developing the work of the daygroup Seraffiina and planning and executing group activities. The results can also be used for promoting the daygroup Seraffiina.

The topic of our thesis could be further researched by describing the experiences of fathers who have attended the daygroup Seraffiina.

Keywords: daily rhythm, supporting parenthood, early interaction, child's social skills, group activities, peer support

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 PERHEEN ARKI JA HYVINVOINTI	8
2.1 Perheen voimavaratekijät.....	9
2.2 Vanhemmuus	11
2.3 Varhainen vuorovaikutus ja lapsen sosiaaliset taidot.....	11
2.4 Perheen arjen ja hyvinvoinnin tukeminen.....	15
2.4.1 Ryhmätoiminta ja vertaistuki.....	16
2.4.2 Päiväryhmä Seraffiina.....	18
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	21
3.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävä	21
3.2 Tutkimusmetodologia.....	22
3.3 Tutkimusmenetelmä, osallistujat ja aineiston keruu	22
3.4 Tutkimuksen aineiston analyysi	24
3.5 Tutkimuksen eettisyys	26
3.6 Tutkimuksen luotettavuus	29
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	31
4.1 Arjen toimivuus	31
4.2 Vanhemmuuden tukeminen.....	33
4.3 Vanhemmuus ja varhainen vuorovaikutus	35
4.4 Lapsen sosiaaliset taidot.....	36
4.5 Ryhmätoiminta ja vertaistuki.....	36
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	39
6 POHDINTA.....	44
LÄHTEET	48

1 JOHDANTO

Yhteiskunta ja sen kulttuuri muuttuvat kaiken aikaa ja muutosten paineet kohdentuvat yhteiskunnan jäseniin ja perheisiin. Elämme hektistä aikaa, jonka keskiössä on tehokkuus ja vaikuttavuus. Vaatii aika lailla taitoa yhdistää työelämä ja perhe. Kaikki eivät tässä elämän oravanpyörässä pysy mukana ja toisinaan perhe voi tarvita erityistä tukea selviytyäkseen arjestaan. Tutkimustulosten mukaan lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt. Ilmiön taustalla on perheiden arjen muutokset, esimerkiksi vanhempien työttömyys, päihteiden käytön lisääntyminen tai muut lapsiperheissä esiintyvät vaikeudet. (Heino 2009, 13.) Tämän seikan huomioimisen myötä katse kääntyy lapsen ja nuoren kasvuympäristöön ja heidän perheidensä arkeen ja hyvinvointiin arjessa.

Pääministeri Sipilän hallitus on asettanut yhdeksi tavoitteekseen tällä hallituskaudella parantaa lapsi- ja perhepalveluja. Tavoitteena on vähentää lasten huostaanottoja tukemalla perheitä riittävän ajoissa. Lasten huostaanotot ovat merkittävä kuluerä maamme taloudelle. Jos palveluiden uudistamisessa onnistutaan, palveluiden kustannukset vähenevät painopisteen siirtyessä korjaavista palveluista kaikille yhteisiin, ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä varhaiseen tukeen ja hoitoon. Tärkeää on lisätä hyvinvointia perheiden arkeen. Tarkoituksena on tukea perheiden omia voimavaroja ja pyrkiä saamaan palvelut lapsi- ja perhelähtöisiksi. Perheiden osallisuuden ja kohdatuksi tulemisen tunnetta vahvistetaan ottamalla perheet mukaan palveluidensa suunnitteluun ja toteutukseen. Palvelujen kehittämisessä tavoitellaan tilannetta, jossa perhe saa riittävän palvelun oikeaan aikaan. (Aula, Juurikkala, Kalmari, Kaukonen, Lavikainen & Pelkonen 2016, viitattu 28.9.2017.)

Yhteistyökumppanina opinnäytetyöllemme on Oulun ensi- ja turvakoti ry. Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien kokemuksia toiminnasta. Tavoitteena on saada kokemusperäistä tietoa ryhmän toiminnasta hyödyntämällä äitien kokemuksia. Opinnäytetyömme tutkimustulosten pohjalta kehitetään päiväryhmä Seraffiinan toimintaa.

Oulun ensi- ja turvakoti on toiminut jo 71 vuotta, 18.5.1945 lähtien. Ensikoti-työtä on tehty 68 vuotta ja turvakotityötä 37 vuotta. Oulun ensi- ja turvakoti ry:n toimintaa ohjaavat arvot ovat rohkeus, oikeudenmukaisuus, turvallisuus ja inhimillisyys. (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2016, 3 - 4.) Oulun ensi- ja turvakodissa toimii päiväryhmä Seraffiina, jonka toiminta on intensiivistä, suunnitelmallista ja tavoitteellista ryhmätoimintaa erityistä tukea tarvitseville vauvaperheille. (Ensi- ja turvakotien liitto, viitattu 24.10.2017.) Päiväryhmä Seraffiinan työtä tukevat valtakunnalliset, keväällä 2016 vahvistetut vaativan vauvatyön laatuksiteerit, yhteinen työnohjaus ja Vauvatalotiimit kerran kuukaudessa. Päiväryhmä Seraffiinan toiminnan rahoittaa Sosiaali – ja terveystieteiden avustuskeskus (STEA). (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2017.)

Valitsimme tämän aiheen, koska aihe on ajankohtainen ja meillä on vahva kiinnostus perheiden varhaiseen tukemiseen sekä ennaltaehkäisevään työhön perheiden arjen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Toinen opinnäytetyön tekijöistä on suorittanut kolmannen ammattiharjoittelunsa Oulun ensi- ja turvakoti ry:n päiväryhmä Seraffiinassa ja toinen opinnäytetyön tekijöistä on suorittanut vastaavan harjoittelun Auta Lasta ry/Lapsirikas-hankkeessa Raahen seutukunnassa.

2 PERHEEN ARKI JA HYVINVOINTI

Perheen arkea voidaan määritellä tilanne tilanteelta ja hetki hetkeltä syntyvänä toiminnan prosessina, joka tuottaa uusia tilanteita. Arkea ovat muun muassa ruuanlaitto, varautuminen seuraavaan päivään, viihtyisyyden tekeminen ja mahdollisuus olla kotoisasti. Lisäksi arki on tuttua ja tavanomaista, joka ilman vaihtelua alkaa tuntumaan tylsältä ja rutiinilta. Arki on juhlan vastakohta. Törrönen toteaa, että perheen arkea ja hyvinvointia sitoo yhteen koti, jota hän nimittää arkiseksi hyvinvoinniksi. Kodissa konkretisoituu yhteiskunnan ja ihmisen välinen vuorovaikutus sekä hyvinvoinnin osa-alueet. Tasa-arvon toteutumiseksi ja lasten ja nuorten tulevaisuudelle ovat merkityksellisiä lapsiperheiden hyvinvointi ja lapsuuden kodin olot. (2012, 9 – 10.) Korvela ja Tuomi - Gröhn kirjoittavat, että arki rakentuu erilaisista välttämättömistä toiminnoista ja vapaavalintaisista esimerkiksi harrastusluontoisista toiminnoista, joiden rakentuminen suhteessa toisiinsa muodostaa arkirytmiejä. Toimintojen järjestyessä ajallisesti suhteessa toisiinsa tiettyyn toistuvaan ja säännönmukaiseen järjestykseen, muodostuvat arjen rytmit. (2014, 13.)

Lammi-Taskulan ja Karvosen mukaan hyvinvointi rakentuu materiaalsen hyvinvoinnin, terveyden ja koetun hyvinvoinnin varaan. Hyvinvointia lisäävät tietyn elintason saavuttamisen myötä ihmissuhteet ja osallisuus, laadukas elinympäristö, kokemus arvostettuna olemisesta ja tulemisesta kohdelluksi oikeudenmukaisesti yhteisössä sekä mielekäs tekeminen. Suomalaislasten enemmistö voi hyvin, mutta osa lapsista voi pahoin. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa valtiota, kuntia, lasten vanhempia ja muita lasten kanssa toimivia aikuisia edistämään lapsen ja heidän perheidensä hyvinvointia. (2014, 13 – 14.) Erik Allardt (1976) on kehittänyt hyvinvoinnin luokittelun kolmeksi eri osa-alueeksi: elintaso (having), yhteisyyssuhteet (loving) ja itsensä toteuttaminen (being). Having liittyy elintasaan, johon sisältyy tulot, asuminen, työllisyys, koulutus ja terveys. Loving eli yhteisyyssuhteet liittyvät perhe- ja ystävyys-suhteisiin. Being tarkoittaa itsensä toteuttamista, johon kuuluu kokemus omaan elämään vaikuttamisesta, korvaamattomuudesta ja mielekkästä elämän sisällöstä. (Törrönen 2012, 34.)

Raijas kirjoittaa, että useissa tutkimuksissa perheen arjen hyvinvoinnin on katsottu muodostuvan kokonaisuudesta, johon vaikuttavat läheiset perhesuhteet, taloudellinen turvallisuus, mielekäs ja merkityksellinen työ, yhteisöllisyys ja ystävät, terveys sekä henkilökohtainen vapaus ja arvot. Hyvinvointi muodostuu kolmesta osa-alueesta: materiasta, terveydestä ja sosiaalisista suhteista. Hyvinvointi toteutuu arjen toiminnassa aina tietyissä olosuhteissa inhimillisiä ominaisuuksia hyödyntäen. Lisäksi keskeistä on ottaa huomioon ihmisten oma näkemys ja kokemus arjen toiminnoista, ihmisten kokema tyytyväisyys arjen toimivuudesta ja ihmisten kokema luottamus yhteiskunnan ja markkinoiden toimintaan. Hyvinvoinnin toteutumisessa lapsiperheessä keskeistä on arjen sujuvuus. (2014, 105 – 106.)

2.1 Perheen voimavaratekijät

Perheen voimavaratekijät suojaavat lapsen kasvua ja kehitystä ja koko perhettä haitallisilta vaikutuksilta. Lapsen näkökulmasta katsottuna voimavaratekijöitä ovat muun muassa huolenpito lapsesta, lapsilähtöinen kasvatus, perheen sosiaaliset verkostot ja hyvä itsetunto. Vanhempien omien voimavarojen vahvistaminen auttaa vanhempia toimimaan perheen hyväksi. (Sihvola 2002, 23, viitattu 14.11.2017.)

Perheen voimavaroina voidaan nähdä sekä jokaisen perheenjäsen omat voimavarat, että perheen sisäiset ja ulkoiset voimavarat. Henkilökohtaisia voimavaroja ovat esimerkiksi tietotaso, hallinnan tunne, itsetunto ja kyvykkyys. Perheen sisäisiin voimavaroihin kuuluvat ongelmanratkaisutaidot, elämäntavat, yhteenkuuluvuus, perheenjäsenten väliset suhteet sekä taloudellinen tilanne. Sosiaalinen tuki ja yhteiskunnan perhepoliittiset ratkaisut, kuten lapsiperheiden palvelut ja lapsilisä ovat keskeisiä perheen ulkoisia voimavaroja. Perhe kestää sitä paremmin kuormittavia tekijöitä, mitä enemmän sillä on voimavaroja. Voimavaroja lisää jo pelkästään se, että aikuinen tunnistaa omat voimavaransa. Perhe voi myös oma-toimisesti vahvistaa voimavarojaan hakemalla tietoa, keskustelemalla avoimesti sekä hankkimalla sosiaalista tukea, hoitamalla parisuhdetta ja jakamalla tasapuolisesti kotitöitä. Perheen hyvinvoinnin kannalta on hyvä, että perheellä on toimiva

tukiverkosto ympärillään. (Karila-Hietala, Wahlback, Heiskanen, Stengård & Hannukkala 2017, 111.)

Käsite resilienssi tarkoittaa selviytymiskykyisyyttä. Resilienssi on henkistä vahvuutta, jota voi kasvattaa. Resilienssi on joustamiskykyä, vaikeuksien kohtaamista ja niistä selviytymistä sekä kykyä ponnahtaa takaisin vastoinkäymisistä. Resilienssi tarkoittaa myös suunnan muuttamista. Resilienssiin kuuluu avun pyytäminen tarvittaessa. Resilienssi rakentuu omien voimavarojen tunnistamisessa ja niiden käyttöönotossa sekä omassa selviämishalussa sekä haettaessa apua läheisiltä tai viranomaisilta. Tämän kaltaisia henkilöitä pidetään sitkeinä ja tällainen henkilö pitää itseään selviytyjänä, ei uhrina ja hän auttaa toisia ja saa heiltä vertaistukea. (Mielenterveyden keskusliitto 2016, viitattu 8.4.2018.)

Vanhemmukseen liittyy monenlaisia riskitekijöitä, jotka verottavat vanhempien voimavaroja. Usein äidit ja isät tuntevat riittämättömyyttä ja epävarmuutta vanhemmuudessaan ja he kaipaavat tukea vanhemmuuteen. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä, & Virolainen 2012, 127.) Röngän, Viheräkosken, Litsilän ja Poikkeuksen mukaan vanhempien kokema hämmennys omasta roolistaan on ymmärrettävää ristiriitaisten tietojen ja asiantuntijoiden erilaisten kommenttien sekä muuttuneen elinympäristön vuoksi; vanhemman rooli lapsen eri ikäkausina on nykyään epäselvä eikä tiedetä, mitä saa vaatia ja sallia. Vanhemmuutta verottaa myös se, että työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen käy yhä vain vaikeammaksi ja kuluttaa vanhempien voimavaroja. Sosiaalisten verkostojen puuttuminen vaikuttaa myös siihen, että vanhemmilla ei välttämättä ole lähellään ihmisiä, jotka voisivat auttaa kasvatusasioissa. (2002, 66.) Röngän ja Kinnusen mukaan myös perherakenteiden muutokset, kuten esimerkiksi avioerojen myötä tapahtuva perheiden moninaistuminen, luovat perhe-elämälle uusia haasteita ja tuovat uudenlaisia vaateita myös perheiden kohtaamiselle ja tukemiselle. (2002, 5.)

2.2 Vanhemmuus

Vanhemmuus alkaa lapsen odotuksesta, tulee todelliseksi lapsen synnyttyä ja jatkuu läpi koko elämän. Vanhemmuus on peruuttamaton, koko elämän kestävä, jatkuvasti muuttuva rooli, jossa on omat tehtävänsä. (Järvinen ym. 2012, 124.) Tamminen toteaa, että vanhemmuus on ennen kaikkea lapsen ja aikuisen välinen ihmissuhde ja vain lapsen olemassaolo antaa aikuiselle mahdollisuuden olla vanhempi. Ilman lasta ei ole vanhemmuutta. Vanhemmuus on myös kypsymistä henkisesti ihmisenä. Aikuinen ei ole koskaan vanhempana valmis. Vanhempi saattaa kokea osaamattomuutta ja tietämättömyyttä uuden edessä. (2004, 69 – 71.) Vanhemmuuteen vaikuttavat kokemukset omasta lapsuudesta ja vanhemmuudesta sekä käsitys omista kyvyistä selviytyä vanhemmuudesta. Myös yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat vanhemmuuteen ja siihen kohdistuviin odotuksiin. Vanhempien tehtävistä voidaan johtaa osa-alueet, joita vanhemmuuteen kuuluu: taloudellinen, juridinen, psykologinen, biologinen ja käytännöllinen vanhemmuus. Vanhemmat ovat lapsilleen rajojen asettajia, huoltajia, elämän opettajia ja rakkauden antajia. Vanhemmuudessa voi koko ajan kehittyä ja kasvaa. Vanhemmuutta muokkaavat myös lasten kehitysvaiheet. Jokaisen lapsen syntymä muuttaa vanhemmuutta. (Järvinen ym. 2012, 124 – 126.)

Vanhemmat kasvavat lapsen kanssa yhdessä, lapsi muokkaa vanhempiansa vanhemmuutta koko ajan omalla olemuksellaan ja kasvullaan. Lapsen tarpeet pakottavat vanhemman etsimään uusia keinoja ja tapoja toimia vanhempana. Samalla vanhemman on jatkuvasti rakennettava käsitystään omasta vanhemmuudestaan. Vanhemmuus pohjautuu siis vanhemman sisäiseen kasvuprosessiin. Vanhemmuus on aina aikaan ja paikkaan sidottu ja on riippuvainen muusta ympäröivästä todellisuudesta. (Tamminen 2004, 69, 72.)

2.3 Varhainen vuorovaikutus ja lapsen sosiaaliset taidot

Sihvola toteaa, että perhe on tärkein lasta suojaava tekijä. Perhe on lapselle elämän suurin asia. Sihvolan mukaan jo Lapsen oikeuksien yleissopimus määrittelee perheen lapselle korvaamattomaksi omaisuudeksi ja intiimiksi yksityisyydeksi. Perhe suojaa lasta ja paras keino lisätä lapsen pärjäävyyttä on huolehtia

perheen hyvinvoinnista. Lämpimät vuorovaikutussuhteet sekä vahvat perhesiteet ovat niitä tekijöitä, joilla perhe sitouttaa jäseniään yhteen ja mitä enemmän vanhemmat sitoutuvat perheeseen, sitä voimakkaamman suojan lapsi saa erilaisilta häiriöiltä. Myös turvallisuustekijänä perhe on lapselle tärkeä. Vanhemmat antavat lapselle perheessä turvan. Perheen yhteenkuuluvuus on lapsen kannalta luottamusta huomiseen ja tulevaisuuteen. (2002, 99 – 102, 106.)

Varhainen vuorovaikutus alkaa jo raskausaikana. Äidin ja vauvan ruumiillinen dialogi rakentaa vuorovaikutusta ja luo mielikuvia vauvasta ja äitiydestä. (Niemi, Siltala, & Tamminen 2003, 19.) Pieni vauva toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäristönsä ja siihen kuuluvien ihmisten kanssa. Varhaiset vuorovaikutuskokemukset lähtevät siitä, että vaikka vauva ei osaa vaikuttaa itse aktiivisesti vanhempien toimintaan, nämä ovat virittäytyneitä tulkitsemaan vauvan viestejä ja vastaavat niihin selvästi ja vauvaa palkitsevalla tavalla. (Launonen 2007, 7.) Järvinen ym. toteavat vanhemman ja vauvan välisen vuorovaikutuksen keinoja olevan katsekontakti, ilmeet, liikkeet, eleet ja kieli. Vauva vastaa vanhemman antamaan hoivaan, kosketukseen ja suojaan, jota vanhempi vaistomaisesti antaa. (2012, 144 – 145.) Vuorovaikutus vauvan ja vanhemman välillä alkaa aina jommankumman aloitteesta ja on kahdenkeskinen vuorovaikutustapahtuma. Vuorovaikutus on vaihtelevaa toisiinsa vaikuttamista. (Tamminen 2004, 47.) Launonen toteaa, että lapsen varhaiset, syntymästä lähtien kertyvät vuorovaikutuskokemukset ovat myöhemmän kehityksen perustana. Lapsen viestintä ja kielen kehitys perustuvat näille kokemuksille. (2007, 8.)

Sinkkosen mukaan lapsen varhainen vuorovaikutus rakentuu kiinnittymällä lasta hoivaavaan aikuiseen. Lapsen kiinnittyminen vanhempaan on aluksi valikoimainta ja sen motiivina toimii hengissä säilyminen. Kiinnittymisen perustana on läheisyyden ja turvallisuuden tarve. Kiintymissuhteen aktivointi johtaa lapsella pyrkimykseen saada aikuinen lähelle itkulla. Lapsen kasvaessa lapsi voi säädellä itsenäisemmin itsensä ja äidin välistä etäisyyttä esimerkiksi ryömimällä tai kattaamalla äidin luo. Vauva saa informaatiota ja pyrkii jäsentämään kokonaisuuksia erilaisten kognitioiden eli aistihavaintojen kuten kuulon, näön, maku-, haju- ja tuntoaistien kautta sekä affektiivien kautta. Affektiivisessa informaatioissa vauva etsii tapahtumien välisiä syyn ja seurauksen yhteyksiä. Kun tietyt tapahtumasarjat

toistuvat, vauva oppii ennakoimaan tapahtumia; esimerkiksi, kun vauva viestii epä mukavaa oloaan, tulee äiti aina vauvan luo ja sen myötä vauva oppii luottamaan, että näin tapahtuu jatkossakin. Vauva on heti alusta alkaen aktiivinen ärsykkeiden ja aistimusten vastaanottaja. Myöhemmän sosiaalisen ja emotionaalisen kehityksen kannalta merkitystä on varhaisen kiintymyssuhteen laadulla. Turvallisesti kiinnittynyt lapsi kykenee hallitsemaan ylläkkaitään suhteellisen hyvin, vastavuoroisuuteen ja eläytymään toisen tunteisiin. (2001, 31 - 33, 34 – 35, 52.)

Järvinen ym. kertovat, että kiintymyssuhteella tarkoitetaan vanhemman ja vauvan välistä erityistä suhdetta, joka alkaa kehittyä vauvalle varhaisten kokemusten perusteella. Lapsen kehityksen kivijalkana voidaan pitää kiinnittymistä ja kiintymistä. Kiinnittymistä ja kiintymistä vahvistaa kosketusaisti, joka on lapselle ensimmäisenä kehittyvä perusaisti ja samalla sosiaalinen aisti. Aivojen kehittymisen kannalta kosketus on vauvalle ensiarvoisen tärkeää, yhtä tärkeää kuin ravinto, koska se on vuorovaikutuksen ja sosiaalisuuden opettelua. (2012, 144 – 145.) Tamminen toteaa kiintymyssuhteiden olevan ihmiselämän ”punainen lanka” – kiintymyssuhteilla on ratkaiseva merkitys lapsen hyvinvoinnin ja tasapainoisen kasvun kannalta (2004, 63).

Vanhempien omat kiintymyssuhteet vaikuttavat siihen, miten he kohtaavat vauvan tarpeet. Jos vanhemmilla itsellään on ongelmallisia kiintymyssuhdekokemuksia, lapsen läheisyys voi tuntua ahdistavalta ja uhkaavalta. Tämä saattaa johtaa vetäytymiseen, jolloin kiintymyssuhde lapseen jää vaillinaiseksi. Lapsen myönteisen itsetunnon rakentumisen sekä emotionaalisen itsesäätelyn kannalta on suuri merkitys sillä, että lapsi oppii tunnistamaan omia tunnetilojaan ja tarpeitaan. Kun lapsi kokee, että vanhempi ymmärtää hänen tarpeensa ja vastaa niihin, hän oppii luottamaan ympäristöönsä ja hänen varhainen minätunteensa kehittyy ja luo kuvaa siitä, millaisia ihmissuhteet ovat. Kiintymyssuhdemalli, jonka lapsena oppii, toimii mallina kaikille ihmissuhteille aikuisena ja vanhempana. (Järvinen ym. 2012, 148 - 149.)

Lapsen sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot eivät tarkoita samaa asiaa. Sosiaalisuus on synnynnäinen temperamenttipiirre, kun taas sosiaaliset taidot opitaan ja ne

eivät ole synnynnäisiä. Sosiaalisilla taidoilla tarkoitetaan kykyä selvitä sosiaalisista tilanteista ja olla muiden kanssa. Sosiaaliset taidot kehittyvät kasvatuksen ja kokemuksen kautta. Sosiaaliset taidot eivät vaadi tiettyä temperamenttirakennetta, vaan ne ovat opittavissa olevia taitoja. Kun kasvattaja ohjaa lasta käyttäytymään oman kulttuurin tavoin, on se sosiokulttuurialista oppimista. Sosiaalisten taitojen määrittely on sidottu myös aikakauteen ja kulttuuriin: esimerkiksi ennen tuomitut sosiaaliset selviytymismallit tulkitaankin nykyaikana selviytymisen ja pärjäämisen osoitukseksi. Sosiaalista taitoa on valita monesta vaihtoehdosta sopiva vaihtoehto ongelmien ratkaisemiseksi. Tästä esimerkkinä on, että sosiaalisesti taitavalla ihmisellä on laaja valikoima erilaisia toimintamalleja, joista hän kykenee valitsemaan joustavasti tilanteen kannalta parhaimman ja tehokkaimman toimintamallin. Kun ihminen osaa toimia sosiaalisissa ongelmissa, hän joutuu harvemmin konflikteihin muiden kanssa eikä joudu turvautumaan aggressioon. Sosiaaliset taidot merkitsevät myös kykyä ymmärtää toista ihmistä, hänen tunteitaan ja näkökantojaan. Sosiaalista taitoa on kyky empatiaan ja sympatiaan sekä hienotunteisuus ja sosiaalinen herkkyys. (Keltikangas-Järvinen 2010, 17 - 18, 20, 22 - 23.) Kauppilan mukaan sosiaaliset taidot määritellään sosiaalisesti hyväksyttäväksi opituksi käyttäytymiseksi. Sosiaaliset taidot luovat ihmiselle edellytyksiä rakentavaan vuorovaikutukseen toisten kanssa. Sosiaaliin taitoihin kuuluvat tietyt vuorovaikutustaidot. Sosiaalisesti taitavan ihmisen käyttäytyminen tuottaa positiivisia tuloksia ja auttaa välttämään negatiivisia seurauksia. (Savolainen 2010, 36.)

Vanhemmat ovat lapsen ensimmäinen sosiaalinen yhteisö. Lapsi oppii ensimmäiset sosiaaliset taitonsa vuorovaikutuksessa vanhempiensa kanssa. Aina kasvattaja ei edes osaa ajatella, että sosiaalisten taitojen ensimmäiset askeleet otetaan niin varhain. Kolmen ensimmäisen ikävuoden aikana luodaan pohja minäkäsitykselle sekä käsitys ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta. Tämän oppiminen vaatii läheistä vuorovaikutusta lapselle tärkeiden hoitajien kanssa. Lapsen varhaiset hoivakokemukset vaikuttavat siihen, miten lapsi jatkossa toimii. Erityiset aivotutkimukset osoittavat, että varhaiset tasapainoiset kokemukset lapsuudessa antavat paljon resursseja myöhempään elämään. Vuorovaikutus ja kiintymyssuhde lasta hoitavaan henkilöön tai lapselle tunnetasolla tärkeään henkilöön ovat lap-

sen kehitykseen erityisen merkittävästi vaikuttavia tekijöitä. Turvallinen kiintymyssuhde luo pohjan myös myöhemmillekin ihmissuhteille. Turvallinen kiintymyssuhde lapsuudessa auttaa aikuisuudessa ylläpitämään pitkäaikaisia ja läpi elämän kestäviä parisuhteita, sekä arvostamaan emotionaalisten suhteiden jatkuvuutta ja pitkäaikaisuutta. (Keltikangas-Järvinen 2012, 8, 20 – 23, 40)

2.4 Perheen arjen ja hyvinvoinnin tukeminen

Yhteiskunnan varoin tuetaan perheitä hyvinvoinnin parantamisen toivossa muun muassa muuttamalla lasten kasvuympäristöä kehittämällä vanhemmuutta, parantamalla vanhemmuuden tehtävää vaikeuttavia sairauksia, tukemalla perheen vuorovaikutussuhteita ja opastamalla arjen järjestämisessä ja neuvomalla taloushallinnassa. Kuitenkin huomio kiinnittyy harvoin perheiden arkitoiminnan toimivuuden ongelmiin ja jos kiinnitetäänkin huomiota, niihin ei kuitenkaan välttämättä löydetä kokonaisvaltaista ratkaisua. Perheiden arkitoimintaa voidaan tukea muokkaamalla päivärytmiä. (Korvela, Saarilahti & Sekki 2014, 190.)

Suomalaisen perhepolitiikan tavoitteena on turvata vanhemmille henkiset ja aineelliset mahdollisuudet perheen perustamiseen ja lasten kasvattamiseen sekä luoda lapsille turvallinen kasvuympäristö. Lasten voidessa huonosti, tilanteeseen pyritään puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, viitattu 10.11.2017.)

Perheen tukemisen ja ongelmien ehkäisyjen kannalta keskeisiä ja vaikuttavia asioita ovat varhainen huolen tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Vanhempana toimimiseen liittyvien vaikeuksien on todettu olevan merkittävä lapsen kehityksellisten ongelmien, yleisen pahoinvoinnin, syrjäytymisen, mielenterveysongelmien ja ei-toivotun käyttäytymisen riskitekijöitä, jolloin tulee kiinnittää erityistä huomiota vanhemmuuden vahvistamiseen. Tutkimusten mukaan useat arkipäiväiset, jopa lievätkin huolet voivat olla ongelmallisempia kuin yhden isomman vaikeuden kohtaaminen. Edistävillä ja ehkäisevillä palveluilla kuten esimerkiksi arjen tuki, yhteisöllinen toiminta, esimerkiksi vertaisryhmät ja kohdennettu tuki, on tärkeä sija huolten varhaisessa tunnistamisessa ja niihin puuttumisessa. (Lammi-Taskula & Karvonen 2014, 216.)

Korvelan tutkimuksen mukaan arkipäivän tukena toimii päivän rytmittyminen toisiaan loogisesti seuraaviksi jaksoiksi, sekvensseiksi, muodostaen säännönmukaisen rakenteet. Päivään tuo turvallisuutta samanlaisuus. Usein rutiineja pidetään rajoittavina ja haitallisina, mutta tutut perherytmit luovat ennustettavuutta ja lisäävät erityisesti lasten turvallisuuden tunnetta. Rutiinit ovat automatisoituneita prosesseja, joissa ei vaadita keskittynyttä ajattelukapasiteettia, jolloin ne vapauttavat resursseja mielen muihin toimintoihin. Kun päivän rutiinit ja toiminnot järjestyvät ajallisesti ja luovat rytmin, ne automatisoituvat toistuessaan rutiinien tapaan. Kun tukea antava rytmi puuttuu, perheenjäsenten voimavarat kuluvat päivän tilanteiden kohtaamiseen, selvittelyyn, pikaiseen toiminnan suunnitteluun ja niihin liittyviin neuvotteluihin. (Korvela & Tuomi-Gröhn 2014, 12.)

2.4.1 Ryhmätoiminta ja vertaistuki

Vertaistuki käsitteenä tarkoittaa vastavuoroista kokemusten vaihtoa, jossa samankaltaisia prosesseja elämässään läpikäyneet ihmiset tukevat toinen toisiaan. Samanlaisessa elämäntilanteessa olevat ihmiset haluavat jakaa tietoa ja kokemuksiaan ilmapiiirissä, jossa kunnioitetaan toisia ihmisiä. Vertaistuki on voimaantumista ja muutosprosessi, jonka kautta ihminen voi löytää ja tunnistaa omat voimavaransa ja vahvuutensa sekä ottaa vastuun omasta elämästään. Vertaistukisuhde on ihmisten välinen, vastavuoroinen ja tasa-arvoinen suhde. Osallistujat saavat omaan tilanteeseensa liittyvää tietoa ja käytännön vinkkejä, jotka tukevat selviytymistä paremmin arjessa. Vertaistukitoiminnan kautta osallistujat saavat sisältöä elämäänsä, yhdessä tekemistä ja ystäviä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018, viitattu 7.4.2018.)

Ryhmätoiminta ja vertaistoiminta auttavat vanhempia näkemään vanhemmuutensa ja elämäntilanteensa paremmin ja vanhemmat voivat keskustella erilaisista vanhemmuuteen liittyvistä asioista toisten samassa elämäntilanteessa olevien kanssa. Arjen haasteissa vanhemmat kaipaavat keskustelua ja kokemusten jakamista toisten vanhempien kanssa. Erilaiset ryhmätoiminnot ja vertaisryhmät ovat tärkeässä asemassa vanhemmuuden tukemisessa. (Ensi- ja turvakotien liitto 2016.)

Vertaisryhmässä ryhmän jäsenillä on yleensä samankaltaisia kokemuksia, joita voidaan jakaa luottamuksellisesti toisten ryhmässä olevien kanssa. Vertaisryhmälle on tunnusomaista myös vertaisuus ja osallisuus. Ihmisen itsekunnioituksen palautumiseen, selviytymiseen, toimijuuteen ja kykyyn määrittää omat tavoitteensa vaikuttavat suuresti osallisuuden ja vertaisuuden kokemukset. Vertaisryhmä mahdollistaa vastavuoroiset ihmissuhteet. Vertaisryhmässä syntyy sosiaalista pääomaa ja minuutta sekä kokemus kuulumisesta johonkin. (Mehtola 2012, 7.)

Yksilön tasolla osallisuus on kokemus kuulumisesta itselle merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön, jossa osallisuus ilmenee jäsenten keskinäisenä arvostuksen ja luottamuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössään. Järjestöllä voi olla suuri rooli osallisuuden vahvistamisessa, kun asiakkaat otetaan mukaan palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Osa osallisuuden edistämistä ovat kansalaisten aktiivisuuden tukeminen ja yksilön oman toimijuuden vahvistaminen. Asiakkaiden osallistuessa palveluiden kehittämiseen, saadaan laadukkaampia ja asiakkaiden tarpeita paremmin vastaavia palveluja. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2018, viitattu 6.4.2018.)

Ihmisen sosiaalinen osallisuus tuottaa hänelle hyvinvointia ja terveyttä sekä mielekkyyttä elämään. Ihminen voimaantuu ja valtaistuu kuuluessaan johonkin tiettyyn ryhmään, jossa hän tulee kuulluksi ja osalliseksi. Ryhmässä dialogisuus mahdollistaa yhteisen ja jaetun kielen ja ymmärryksen rakentamisen. Vertaisryhmässä voidaan harjoitella toisten kuuntelemista, kiinnostusta toisen näkemyksiä kohtaan ja keskinäistä luottamusta. Ryhmässä syntynyt osallisuus ja vertaisuus saavat muutokseen ja vaikuttamiseen tähtäävän ulottuvuuden. Ryhmän tavoitteena voi olla arkielämän ja yksilötason muutos sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen. (Mehtola 2012, 7-8.)

Vertaisryhmässä peilataan toinen toisiaan. Toimimalla ryhmässä voi vuorovaikutus parhaimmillaan olla eheyttävää ja iloa ja turvallisuuden tunnetta tuottavaa realiteettiä huomioiden. Vertaisten kanssa voidaan kokeilla omia fyysisiä rajoja: kuinka lähellä muista voin tai haluan olla. Vertaisryhmässä vahvistaa yksilöllisiä

resursseja elämässä, toisilta saatu tuki auttaa arjen sujumisessa ja siinä selviytymisessä. (Meriluoto, Marila-Penttinen & Lehtinen 2015, 30.)

2.4.2 Päiväryhmä Seraffiina

Päiväryhmä Seraffiinaan osallistuvien äitien tulossyynä ryhmään voi olla mielen-terveysongelmat tai taustalla voi olla myös kasaantuneita ongelmia, jotka vaikuttavat vauvan kanssa toimintaan arjessa. Perheen voimavarat kuluvat arjen ongelmien selvittämiseen ja vuorovaikutus vauvan kanssa häiriintyy. (Ensi- ja turvakotien liitto, viitattu 24.10.2017.)

Päiväryhmä Seraffiina antaa tukea vanhemman ja vauvan väliseen vuorovaikutukseen, myös isät huomioidaan työskentelyssä esimerkiksi järjestämällä isien iltoja. Ryhmätoiminnassa keskitytään perheen arjen vakauttamiseen. (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2016, 30 - 31.)

Päiväryhmä Seraffiinaan asiakkaat tulevat useita reittejä, mutta tavallisimmin lastensuojelun, äitiys- ja lastenneuvolan, perhetyön tai perheen omasta aloitteesta. Päiväryhmä Seraffiinaan ohjautuu perheitä myös Oulun ensi- ja turvakodin kautta. Ryhmätoiminnassa tuetaan asiakkaita päivittäisten toimintojen rutinoitumiseen, sillä päivittäiset toistuvat arkirutiinit luovat rytmiä päivään ja vahvistavat ennakoitavuuden ja hallinnan tunnetta. Yhdessä vertaisten ja työntekijöiden kanssa harjoitellaan arkea, jolloin toiminta vähentää perheessä vallitsevaa kaaoksen tuntua ja luo turvallisuutta. Ryhmässä käytetään toiminnollisuutta ja erilaisia toiminnallisia menetelmiä, jotka auttavat uusien toimintatapojen oppimisessa ja lisäävät ymmärrystä sanoille ja tunteille. (Ensi- ja turvakotien liitto 2016, 7.)

Esimerkkeinä päiväryhmä Seraffiinassa käytetyistä menetelmistä ovat ICPD-ohjelma sekä MIM-videointi (Marschak Interaction Method). ICDP – ohjelman lähtökohtana on, että jokaisella ihmisellä on voimavaroja ja resursseja, joita voidaan vahvistaa. Toiminnassa tarkoitus on tukea ja edistää lasten hoivasta vastuullisten henkilöiden psykososiaalisen hoivan taitoja ja korostaa yksilön voimavaroja. Päiväryhmä Seraffiinassa on käytetty työmenetelmänä MIM-vuorovaikutusta havainnoivaa videointia. MIM-havainnoinnissa videoidaan vanhempaa ja lasta heidän

leikkiessään ja tehdessään yhdessä lyhyitä lapsen kehitysvaiheen mukaisesti mitoitettuja tehtäviä. Prosessiin kuuluu videolta poimittujen hetkien katsominen yhdessä vanhemman kanssa sekä palautekeskustelu. Videointiin pyydetään kirjallinen suostumus. Menetelmän käytön tavoitteena on antaa vanhemmalle mahdollisuus pysähtyä havainnoimaan lastaan, itseään sekä suhdettaan lapseen ja tätä kautta vahvistaa varhaista vuorovaikutusta lapsen kanssa. (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2016, 32.)

Päiväryhmä Seraffiinan toiminnassa keskeistä on vakaan ja toimivan arjen tukeminen sekä yhteisen ilon löytäminen vauvan ja vanhemman välisessä suhteessa. Ryhmän tavoitteena on tukea vanhempaa kannustavaan vanhemmuuteen ja vahvistaa myönteisiä voimavaroja kasvattajana. Vanhemman voimavarojen vahvistaminen pohjautuu kuulemiseen ja osallisuuden mahdollistamiseen. (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2017.)

Ensi- ja turvakotien liitto on julkaissut kannustavan kasvatuksen nelikentän (kuva 1). Nelikenttään on laadittu asioita, jotka vahvistavat myönteistä ja kannustavaa kasvatusta sekä lapsen turvallista kehitystä. Lapsi muodostaa käsityksen itsestään sen perusteella, miten hän tulee kohdelluksi. (Ensi- ja turvakotien liitto, 2017, 28.) Päiväryhmä Seraffiinan toiminnassa käytetään kannustavan kasvatuksen nelikenttää tuettaessa vanhempaa kannustavaan vanhemmuuteen.

KANNUSTAVAN KASVATUKSEN NELIKENTTÄ®

	Lapsen ohjaus ja kohtaaminen	Lapsen perustarpeista huolehtiminen
fyysinen	<p>Ohjaus ja kosketus</p> <p>Kannustava ohjaaminen, opastus ja säätely Syy-seuraussuhteiden osoittaminen Keskusteleminen, neuvottelu ja perusteleminen Johdonmukaiset ja selkeät rajat Hellä kosketus, sylissä tai lähellä pitäminen, silittely Hyväksyvä ja rohkaiseva katse ja puheensävy</p>	<p>Hyvä hoito</p> <p>Ikätason mukainen hoito, vaatetus ja ravinto Ikätasoiset virikkeet Lapselle ominaisen liikkumisen mahdollistaminen Turva, suojele ja asuinolosuhteet Koulutus Hygienia, terveys ja terveydenhoito lämmöllinen valvonta ja ohjaus Lapsen tarpeiden ensisijaisuus</p>
Henkinen	<p>Läsnäolo ja kohtaaminen</p> <p>Kuvaa lapsen ja lapselle läheisen aikuisen välisiä tapahtumia / tilanteita</p> <p>Kiinnostuminen lapsesta ja lapsen aloitteiden seuraaminen Kuunteleminen, sanoittaminen, esimerkiksi oleminen Kannustava puhe ja palaute, vahvuksien tukeminen Kiittäminen</p> <p>Tunteiden tunnistaminen, sanoittaminen ja hyväksyminen Lapsen tunteiden ja toiminnan säätelytaitojen kehittymisen tukeminen</p>	<p>Kannustava suhde</p> <p>Kuvaa lapsen ja lapselle läheisen aikuisen välistä suhdetta ja vuorovaikutusta</p> <p>Läheisyys, lämpö ja ilo Vanhempi on emotionaalisesti lapsen saatavilla Lapsen mielen mielessä kantaminen Myönteinen ja positiivinen asenne ja suhtautuminen lapseen Kehityksellisesti sopiva vuorovaikutus lapsen kanssa Kyky tunnistaa lapsen yksilöllisiä rajoja Kyky tukea lapsen sosiaalista kehitystä Ilo lapsesta ja hänen kanssaan olemisesta Sensitiivinen suhtautuminen, tilan antaminen lapselle</p>

 ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO

 Emma & Elias
 MIEKKAVUOKALAPROJEKTI

 kasvatukannustaa.fi

Kuva 1. Kannustavan kasvatuksen nelikenttä. (Ensi- ja turvakotien liitto, 2017, 29.)

Päiväryhmän toiminta on niin sanottua matalan kynnyksen palvelua, johon haetaan täyttämällä hakemus. Ryhmään voi hakea vauvaa odottava vanhempi tai äiti tai isä, jolla on alle 2-vuotias lapsi. Lisäksi ryhmään pääsemisen kriteereinä ovat varhaisen tuen tarve, sitoutuminen ryhmään ja oululainen perhe. Päiväryhmä Seraffiinan toiminnan rahoittaa Sosiaali – ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), joka mahdollistaa myös sen, että toiminta on perheille maksutonta. Ryhmä kokoontuu tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 10 - 14. Päiväryhmä Seraffiinan työtä tukevat valtakunnalliset, keväällä 2016 vahvistetut vaativan vauvatyön laatuksiteerit, yhteinen työnohjaus ja Vauvatalotiimit kerran kuukaudessa. (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2017, 12.)

Päiväryhmä Seraffiinassa asiakkaita tuetaan ryhmätoiminnan kehittämiseen ja suunnittelemiseen. Ryhmäläisten osallisuutta vahvistetaan mahdollistamalla eri tapahtumien suunnittelu yhdessä muiden ryhmäläisten ja ohjaajien kanssa. Ryhmässä hyödynnetään vertaisuutta ja kokemusasiantuntijuutta. (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2016, 32.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyön tutkimuksen tarkoitusta ja tavoitteita. Tutkimustamme ohjasi tutkimuskysymyksemme: millaisia kokemuksia päiväryhmä Serraffiinan toimintaan osallistuneilla äideillä on päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta. Esittelemme opinnäytetyötämme ohjaavaa tutkimusmetodologiaa, käyttämäämme tutkimusmenetelmää, tutkimuksen kohderyhmän, aineiston keruuta ja analysointia sekä opinnäytetyömme eettisyyttä ja luotettavuutta.

3.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävä

Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien kokemuksia ryhmän toiminnasta. Tavoitteena oli saada kokemusperäistä tietoa ryhmän toiminnasta hyödyntämällä äitien kokemuksia. Opinnäytetyön tutkimustuloksia hyödynnetään päiväryhmä Seraffiinan toiminnan kehittämisessä. Tutkimuskysymys on: Millaisia kokemuksia päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneilla äideillä on Seraffiinan toiminnasta?

Omat oppimistavoitteemme löytyvät sosiaalialan kompetensseista: asiakastyön osaaminen, eettinen osaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, tutkimuksellinen kehittämisosaaminen sekä osallistava yhteiskuntaosaaminen. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 17 – 19.) Opinnäytetyömme avulla halusimme kehittää osaamistamme asiakastyössä, sillä tutkimuksemme kautta saamme kokemusperäistä tietoa, jonka avulla ymmärrämme ja tiedostamme perheiden erityiset tarpeet. Opinnäytetyössämme korostuu eettinen osaaminen, koska haastattelimme erityisessä elämäntilanteessa olevia äitejä. Tavoitteenamme oli huomioida tutkimukseemme osallistuneet äidit ainutkertaisina ja tasa-arvoisina yksilöinä ja pyrimme etenemään haastatteluissa heidän ehdoillaan. Halusimme kehittää palvelujärjestelmäosaamistamme, jotta osaamme ohjata perheitä oikea-aikaisten ja riittävien palvelujen piiriin. Opinnäytetyön kautta tavoitteenamme oli oppia tutkimuksellisen kehittämistoiminnan erityispiirteitä kuten prosessityöskentelyä sekä valikoivaa tiedonhakua.

Opinnäytetyömme avulla tavoitteenamme oli osallistua sosiaalialan työn kehittämiseen sekä edistää asiakkaiden osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia.

3.2 Tutkimusmetodologia

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Valitsimme kvalitatiivisen tutkimuksen, koska se tuki tutkimuksemme tavoitetta saada kokemukspäristä tietoa päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneilta äideiltä. Tutkimuksemme saimme vastauksia kysymykseen, millaisia kokemuksia päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneilla äideillä on ollut toiminnasta.

Kvalitatiivinen tutkimus kohdentuu henkilöihin, joilla on omakohtainen kokemus tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen avulla pyritään tekemään löytöjä ilman tilastollisia menetelmiä tai muita määrällisiä keinoja. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään sanoja ja lauseita. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on kuvata ja ymmärtää sekä tulkita tutkittavaa ilmiötä. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla voidaan ymmärtää syvällisesti tutkittavaa ilmiötä. Laadullisessa tutkimuksessa on suora kontakti tutkijan ja tutkittavan välillä haastattelun tai havainnoinnin avulla ja tutkimus tehdään aidossa kontekstissa. Kvalitatiivinen tutkimus on deskriptiivistä. (Kananen 2017, 35 - 36.)

3.3 Tutkimusmenetelmä, osallistujat ja aineiston keruu

Valitsimme tutkimusmenetelmäksi suoran kontaktin menetelmän eli haastattelun, koska suora vuorovaikutus haastateltavan kanssa antoi mahdollisuuden joustavuuteen tiedonkeruussa. Haastatteluissa nousi esiin useita tutkimuksen kannalta kiinnostavia asioita. Valitsemamme tutkimusmenetelmä antoi parhaiten vastauksen tutkimuskysymykseemme.

Avoimessa haastattelussa keskustelua ei ole sidottu tiukkaan formaattiin ja haastattelijan tehtävänä on syventää haastateltavien vastauksia, jotka taas synnyttävät uusia kysymyksiä. Tavoitteena on saada haastateltava rekonstruoimaan kokemuksensa tutkimuksen kohteena olevasta alueesta. Haastattelussa haastatte-

lija ja haastateltava ovat kielellisessä vuorovaikutuksessa keskenään ja haastattelijan tehtävänä on pyrkiä luomaan tilanteesta mahdollisimman luonteva ja avoin. Haastattelun avulla luodaan uusia ja yhteisiä merkityksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 45 – 46, 48 – 49.) Eskola & Suoranta esittävät, että tilanne muistuttaa tavallista keskustelua avoimessa haastattelussa ja haastattelu etenee tietyn aihepiirin sisällä vapaasti ja pitkälti haastateltavan ehdoilla. Ruusuvuori ja Tiittula sanovat myös, että haastattelun rakenne muodostuu haastateltavan ehdoilla. Keskustelussa pyritään antamaan tilaa haastateltavan kokemuksille, tuntemuksille, muistoille, mielipiteille ja perusteluille. Vaikka haastattelija on perehtynyt tutkimuksensa aiheisiin, niin haastattelun kulkua ei suunnitella ennalta, vaan se on avoin kaikille mahdollisuuksille. (Eskola & Suoranta 2005, 86; Ruusuvuori ja Tiittula 2005, 11, 23.)

Saatuamme Oulun ammattikorkeakoululta tutkimusluvan helmikuun alussa 2018, teimme yhteistyösopimuksen opinnäytetyön toimeksiantajamme Oulun ensi- ja turvakodin kanssa helmikuun lopussa. Samalla teimme päiväryhmä Seraffiinan ohjaajan pyynnöstä lisäyksen suostumuslomakkeeseen (liite 2). Oulun ensi- ja turvakoti ry voi käyttää tutkimuksessa esiintyviä sitaatteja eli suoria lainauksia äitien kokemuksista päiväryhmä Seraffiinan markkinoinnissa.

Tutkimukseemme osallistui päiväryhmä Seraffiinan toimintaan vuosina 2015 – 2017 osallistuneita äitejä. Tavoitteena oli saada tutkimukseemme neljä (4) äitiä. Päiväryhmä Seraffiinan ohjaaja kertoi, että heillä on ollut tapana kysyä ryhmän päättäviltä vanhemmilta, ovatko he kiinnostuneita osallistumaan yhdistyksessä järjestettäviin erilaisiin tapahtumiin tai erilaisiin tutkimuksiin, joita yhdistyksessä mahdollisesti tehdään. Valtaosa vanhemmista on ollut halukkaita osallistumaan ja he ovat antaneet luvan olla heihin yhteydessä. Sovimme, että päiväryhmä Seraffiinan ohjaaja ottaa yhteyttä äiteihin puhelimitse ja kertoo tutkimuksestamme sekä pyytää lupaa saada antaa yhteystiedot yhteydenottoamme varten. Olimme etukäteen laatineet tutkimuksestamme tiedotteen (liite 1), jota päiväryhmä Seraffiinan ohjaaja voisi tarvittaessa käyttää. Ohjaaja otti tekstiviestillä yhteyttä kaikkiaan viiteen luvan antaneeseen, ryhmään vuosina 2015 – 2017, osallistuneihin äiteihin ja neljä heistä suostui osallistumaan tutkimukseen. Ohjaaja välitti heidän yhteystietonsa meille yhteydenottoa varten.

Saatuamme yhteystiedot, otimme yhteyttä äiteihin puhelimitse ja sovimme haastatteluajankohdasta ja – paikasta. Haastatteluajankohden sopiminen sujui vaivattomasti ja nopeasti. Yksi äideistä perui myöhemmin osallistumisensa. Yksi haastatteluista toteutettiin päiväryhmä Seraffiinan vauvatalon toimitiloissa, jossa lapsen hoito haastattelun aikana mahdollistui luontevasti. Kaksi muuta haastattelua toteutettiin äitien kotona.

Suoritimme haastattelut avoimena haastatteluna ja nauhoitimme kaikki haastattelut. Haastatteluja varten hankimme nauhurin Oulun ammattikorkeakoulusta. Varmuuden vuoksi nauhoitimme haastattelut vielä omilla puhelimillamme. Haastatteluja ohjasi tutkimuskysymyksemme, mutta emme suunnitelleet etukäteen haastatteluja. Ennen haastattelujen alkua kävimme yhdessä läpi laatimamme suostumuslomakkeen (liite 2) ja allekirjoitimme suostumuslomakkeet (2 kpl), joista toinen jäi äidille ja toinen haastattelijoilta. Annoimme haastateltaville mahdollisuuden kertoa vapaasti kokemuksiaan päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta ja haastatteluissa edettiin haastateltavan ehdoilla. Pyysimme tarvittaessa tarkennuksia ja selvennyksiä vastauksiin. Haastattelutilanteessa tavoitteena oli saada keskustelu pysymään tutkimuksemme aiheessa ja onnistuimme siinä hyvin. Äidit kertoivat kokemuksistaan päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta avoimesti ja innostuneesti sekä vapautuneesti. Haastattelu vaati meiltä herkkyyttä kuunnella ja taitoa osata tarttua haastateltavan sanomisiin, jolloin saimme arvokasta tutkimuksemme liittyvää aineistoa. Haastattelimme yhdessä tutkimukseen osallistuvia äitejä. Toteutimme haastattelut yksilöhaastatteluina, koska siten kaikki äidit tulivat kuulluiksi ja koska tutkimuksemme aihe vaati erityistä sensitiivisyyttä. Haastattelujen kestot olivat puolesta tunnista tuntiin.

3.4 Tutkimuksen aineiston analyysi

Aluksi kuuntelimme haastattelut ja litteroimme eli kirjoitimme tietokoneella haastattelut auki heti haastattelujen jälkeen maaliskuussa 2018. Litteroinnissa käytimme peruslitterointia eli puhe litteroitiin sanatarkasti puhekieltä noudattaen, mutta siitä jätettiin täytesanat pois (esimerkiksi niinku, tota), koska ne eivät ole oleellisia puheen asiasisällössä. Litteroinnissa saimme aineistoa yhteensä 16 sivua, fontti Arial 12, riviväli 1. Numeroimme haastattelut, jotta voimme erottaa ne

toisistaan aineiston analyysissä. Kun haastattelut oli litteroitu, kuuntelimme nauhoitukset vielä uudelleen, jolla varmistimme, että olimme ymmärtäneet kuulemamme oikein ja kirjaamiset oli tehty haastattelujen sisältöjä vastaaviksi.

Litterointi tarkoittaa haastattelujen sanatarkkaa auki kirjoittamista. Litterointia voidaan tehdä koko aineistosta tai teema-alueiden mukaisesti. Ennen litteroinnin aloittamista täytyy tietää, minkälaista analyysia tehdään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 222.) Hirsjärven ja Hurmeen mukaan tutkimustehtävästä ja tutkimusotteesta riippuu, kuinka tarkkaan litterointiin pyritään. Litteroinnissa tutkitaan, mitä asioita aineistosta nousee esille. (2001, 138 – 140.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa laadullinen aineiston analyysivaihe on syklinen prosessi. Analyysi on koko tutkimuksen eri vaiheissa mukana olevaa toimintaa, jossa ohjautuu koko tutkimusprosessi tiedonkeruineen. Tiedonkeruussa kerätään aineistoa riittävästi, jotta tutkimusongelma saadaan ratkaistua ja ilmiö tulee ymmärretyksi. (Kananen 2017, 35 - 36.)

Tutustuimme huolellisesti aineistoon lukemalla sitä useampaan kertaan tavoitteena ymmärtää aineiston sisältö. Tutkimuksessamme ei ole tärkeää lukumäärä vaan aineiston sisältö. HavaitSIMME, että keräämässämme aineistossa esiintyi selkeästi samankaltaisuuksia. Haastattelemamme äidit kertoivat samoista kokemuksista asioista ja ne järjestyivät aihealueiksi. Esimerkiksi äidit kertoivat kokemuksistaan päiväryhmä Seraffiinassa vanhemmuuden tukemisesta, vertaistuksesta ja toiminnallisten menetelmien käyttämisestä sekä saadun tuen vaikutuksesta tämän hetkiseen elämäänsä. Aineiston käsittelyä oli luontevaa jatkaa teemoittelemalla.

Teemoittelussa painottuu, mitä kustakin teemasta on sanottu ja teemoittelu voi olla luokittelun kaltaista. Laadullisen tutkimuksen perinteestä riippuu, onko lukumäärillä merkitystä vai ei. Kyse on erilaisten aihepiirien mukaisesta laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä. Näin pystytään vertailemaan tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa. Aineistosta etsitään näkemyksiä, jotka kuvaavat tiettyä teemaa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 105 – 107.)

Teemoittelussa keskitytään teeman sisältöön; mitä siitä sanotaan tai mitä sen nähdään sisältävän. Kerätystä tutkimusaineistosta pyritään löytämään sekä erottelemaan aihepiirit, jotka ovat joko yhdistäviä tai erottavia tekijöitä tutkimusongelman kannalta. Teemoittelussa muodostetaan ensin teemat, jotka sitten ryhmitellään. Tämän jälkeen teemoja aletaan tarkastella yksityiskohtaisemmin joko teorialähtöisesti tai aineistolähtöisesti. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015, viitattu 18.5.2017; KvaliMOTV, viitattu 25.10.2017.)

Raportoinnissa käytimme suoria sitaatteja tutkimukseen osallistuneiden vastauksista, koska ne tuovat tekstiin elävyyttä sekä havainnollistavat hyvin vastaajien ajatuksia tutkittavasta aiheesta. Sitaattien avulla lukijan on helpompi ymmärtää tutkittavaa ilmiötä ja tapaamme tulkita vastauksia. Sitaatteja käyttämällä perustemme tekemiämme aineiston tulkintoja, koska sitaatit ovat äitien omaa, alkupe räistä kerrontaa. Sitaatit ovat myös hyviä aineistoa kuvaavia esimerkkejä. Kvalitatiivisen aineiston analysoinnissa usein tematisoidaan aineisto sitaattikokoelmaksi. Eskolan ja Suorannan mukaan sitaatin käyttämisellä tutkimustekstissä on tehtävänä perustella tutkijan tekemää tulkintaa, toimia aineistoa kuvaavana esimerkkinä tai elävöittää tekstiä. Tutkijalle tuo oman haasteensa osata käyttää tekstissä sopiva määrä sitaatteja. Aineistoa kuvaa laajasti runsas sitaattien käyttö, mutta lukijan kannalta se voi olla liian raskasta. Toisaalta taas sitaattien vähäinen käyttö voi helpottaa lukijaa, mutta seurauksena on, että lukija on tällöin hyvin pitkälle tutkijan omien tulkintojen armoilla. (2005, 174,180.)

3.5 Tutkimuksen eettisyys

Opinnäytetyössämme tuomme esille tutkimuksessamme käyttämiämme aineistoja, lähteitä ja metodeja. Suunnittelimme ja teimme huolellisesti tutkimussuunnitelman opinnäytetyöhömme ja hankimme tarvittavat tutkimusluvut. Otimme huomioon haastateltavien yksityisyyden siten, että päiväryhmä Seraffiinan ohjaaja otti yhteyttä tutkimukseen mahdollisesti osallistuviin äiteihin, koska ohjaaja oli ennestään tuttu heille. Kerroimme tutkimukseen osallistuville tutkimuksen tarkoituksen ja pyysimme lupaa saada nauhoittaa haastattelut. Laadimme tutkimukseen

osallistuville äideille suostumuslomakkeen, jonka luimme ja allekirjoitimme yhdessä äitien kanssa ennen haastatteluja. Tutkimustulosten raportoinnin teimme tieteellisten vaatimusten mukaisesti.

Tieteellinen tutkimus on Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa sekä tutkimuksen tulokset uskottavia vain silloin, kun tutkimus on tehty noudattamalla hyvän tieteellisen käytännön periaatteita. Näiden periaatteiden mukaan kuuluu, että tutkija noudattaa tarkkuutta, huolellisuutta ja rehellisyyttä tutkimuksen teossa, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä arvioinnissa. Tutkijan tulee soveltaa eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Lisäksi hänen tulee noudattaa tieteellisen tiedon luonteeseen kuuluvaa avoimuutta julkistaessaan tutkimuksen tuloksia. Tutkijoiden tulee kunnioittaa toisten tutkijoiden töitä ja viitata niihin asianmukaisesti sekä antaa niille kuuluva arvo sekä merkitys omassa tutkimuksessaan. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös se, että tutkimus suunnitellaan, raportoidaan ja tallennetaan tieteellisten vaatimusten mukaisesti. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös tarvittavien tutkimuslupien hankkiminen sekä joillakin aloilla vaaditaan eettisen ennakoarvioinnin tekemistä. Tutkimuksen lähtökohdana tulee aina olla ihmisarvon kunnioittaminen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6, viitattu 28.10.2017.) Eskola ja Saloranta sanovat tutkimuksen eettisenä vaatimuksena olevan sen, että haastattelun nauhoitusta ei tehdä salaa haastateltavalta ja tutkittaville tiedotetaan tutkimuksen tarkoituksesta. (2005, 52.)

Toteutimme tutkimuksemme Henkilötietolain mukaisesti siten, että tutkimukseen osallistuneiden anonymiteetti säilyi. Haastattelumateriaalista ei käy ilmi haastateltavan henkilöllisyys ja käsittelimme sekä säilytimme haastattelumateriaalia huolellisesti. Hävitimme haastatteluista saadun materiaalin raportin valmistuttua. Me huomioimme tutkimuksessa, että haastattelemamme äidit olivat erityisessä elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Ottaessamme yhteyttä äiteihin kerroimme opinäytetyömme tutkimuksesta ja korostimme, että haastatteluihin osallistuminen on vapaaehtoista. Haastattelutilanteessa olimme sensitiivisiä ja loimme avoimen ja luottamuksellisen ilmapiirin haastateltavan valitsemassa ympäristössä onnistuen

siinä, koska äidit kertoivat kokemuksistaan vapautuneesti ja avoimesti. Valitsimme menetelmäksi avoimen haastattelun, jolloin haastattelun kulkua ei suunnitella ennalta, vaan se on avoin kaikille mahdollisuuksille. Lisäksi käsitelimme aineistoa ja arkistointia sekä tutkimuksen raportointia huolellisesti.

Henkilötietolain tarkoituksena on toteuttaa yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojaa turvaavia perusoikeuksia henkilötietoja käsiteltäessä sekä edistää hyvän tietojenkäsittelytavan kehittämistä ja noudattamista. Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi. (Henkilötietolaki 523/1999, 1§ ja 3§.)

Haastattelun koskettaessa sensitiivisiksi katsottuja aihepiirejä, on huomioitava haavoittuvuus. Ihmisen voi määrittää haavoittuvaksi esimerkiksi elämäntilanne tai elämänmuutos. Kvalitatiivisen tutkimuksen peruseriaatteena on, että osallistuminen on vapaaehtoista. Erityisesti sensitiivisten aiheiden käsittely tutkimuksessa vaatii tavanomaista tarkempaa suunnittelua ja valmistautumista osallistujien rekrytoinnissa ja kohtaamisessa, aineiston käsittelyssä ja arkistoinnissa sekä tutkimuksen raportoinnissa. (Hyvärinen ym. 2017, 288 – 289.)

Turvallisen puheympäristön luominen on keskeinen asia sensitiivistä aihepiiriä käsiteltäessä tai sensitiivisen kohderyhmän haastattelutilanteessa, sillä haavoittuvuuden huomioiminen on olennainen osa tutkijan ammattitaitoa. Sensitiivisten aihepiirien käsittely vaatii ennakkosuunnittelua, erilaisia ratkaisuja sekä erityisosaamista, joten haastattelupaikkaan on syytä kiinnittää erityistä huomiota. (Hyvärinen ym. 2017, 291 – 292.)

Tutkimuksen kannalta keskeistä on informointiin perustuva suostumus, jonka avulla varmistetaan, että tutkittavat tietävät, mihin he suostuvat. Informaatio voidaan antaa tutkittavalle esimerkiksi saatekirjeen tai suostumuslomakkeen muodossa. Informaatiossa kerrotaan tutkimusaineiston keräämisen tarkoitus ja sen käsittelytavat sekä se, kenellä on käyttöoikeus kerättyyn aineistoon. (Kuula 2011, 104.)

3.6 Tutkimuksen luotettavuus

Teimme tutkimussuunnitelman huolellisesti luotettavan tiedon saamiseksi ja valitsimme tietoperustaan suhteellisen tuoretta kirjallisuutta, vuoden 2000 jälkeen ilmestyneitä teoksia. Tavoitteenamme oli saada tutkimukseen neljä äitiä haastattavaksi. Tutkimukseen osallistui kuitenkin vain kolme äitiä, mutta heiltä saatu aineisto oli tutkimuksen kannalta riittävä, sillä äidit kertoivat kokemuksistaan varsin laajasti. Aineiston analyysissä käytimme aineistona haastatteluista saamiimme vastauksia. Kävimme saadun aineiston huolellisesti läpi ja poimimme aineistosta tutkimuksen kannalta tärkeät vastaukset. Litteroimme haastattelut mahdollisimman pian haastattelujen jälkeen, jotta muistamme paremmin, mitä haastatteluissa puhuttiin ja vältimme näin toimien liiallista omaa tulkintaa. Dokumentoimme aineiston tarkasti ja käytimme monipuolisesti sitaatteja luotettavuuden varmistamiseksi. Sitaatteja käyttämällä perustelimme tekemiämme tulkintoja. Raportoinnissa kerroimme tarkasti mitä olemme tehneet ja miten olemme päätyneet esittämiimme tutkimustuloksiin.

Olemme mielestämme tuottaneet selkeää ja ymmärrettävää tekstiä koko prosessin ajan. Olemme kertoneet selkeästi prosessin eri vaiheista sekä aineiston hankinnasta. Luotettavuutta lisää myös se, että tutkimuksen aineisto koostuu päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien subjektiivisista kokemuksista. Olemme tarkoin kuvanneet, miten tuloksiin ja johtopäätöksiin on päästy. Opin näytetyömme perustuu tutkimussuunnitelmaan, joka on tarkentunut tutkimuksen edetessä. Tutkimuksemme luotettavuutta lisäsi se, että tutkimukseemme osallistui kaksi tutkijaa ja näin kahden tutkijan näkemys sekä haastattelu- että analysointivaiheessa toi monipuolisia näkökulmia aineiston tulkintaan. Aineisto analysoitiin yhdessä luotettavuuden lisäämiseksi ja näin välttyttiin siltä, että jotain tärkeää jäisi aineistosta huomaamatta tai että henkilökohtaiset mielipiteet vaikuttaisivat aineiston tulkintaan. Näin saimme luotettavat tulokset haastateltujen kokemuksista. Luotettavuutta lisää myös se, että haastatelluille äideille annetaan tieto luettavana olevasta valmiista työstä.

Tekemämme tulkinnat vahvistavat vastaavista ilmiöistä tehtyihin tutkimustuloksiin. Johtopäätöksissä viittaamme, miten saamamme tutkimustulokset vahvistavat aiemmin tehtyjä tutkimuksia.

Tutkimuksemme tuloksia ei voida suoraan siirtää, koska tutkimus kohdistuu yksittäiseen valitsemaamme toimintaympäristöön ja siellä kolmen haastatellun äidin kokemuksiin. Tutkimuksen tuloksia ei siis voi suoraan yleistää koskemaan kaikkien vastaavanlaisiin ryhmiin osallistuneiden äitien kokemuksia, mutta tuloksia voidaan soveltaa äitien kokemusten perusteella esimerkiksi erilaisten ryhmien kehittämisessä sekä sisällön suunnittelussa. Lukija voi itsekin arvioida tutkimuksen siirrettävyyttä, koska olemme kuvailleet tarkasti tietoja tutkimuksen kulusta sekä toimintaympäristöstä.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa korostuu tutkijan rooli, jolloin lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti sekä sen myöntäminen, että tutkija on itse keskeinen tutkimuksessaan ja tutkija on itse luotettavuuden kriteeri. Luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää käsitteitä: uskottavuus, siirrettävyys, sekä vahvistuvuus. Uskottavuus tarkoittaa sitä, että tutkijan sekä tutkittavien käyttämät käsitteet ja tulkinnat ovat yhteneväiset. Tutkimustulosten siirrettävyys tulee jossakin määrin olla mahdollista myös laadullisessa tutkimuksessa. Vahvistuvuus tarkoittaa sitä, että tehdyt tulkinnat voivat tukeutua aikaisempiin vastaavia ilmiöitä tutkineisiin tutkimuksiin. (Eskola & Suoranta 2014, 211 – 213.) Aaltion & Puusan mukaan siirrettävyydellä tarkoitetaan sitä, voitaisiinko aihetta tutkia uudelleen ja olisivatko tutkimustulokset samankaltaisia toisessa tutkimusympäristössä. (2011, 156.)

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa esitämme tutkimustuloksia aineistossa esiintyneiden teemojen avulla. Aineistossa esiintyivät seuraavat teemat: arjen toimivuus, vanhemmuuden tukeminen, vanhemmuus ja varhainen vuorovaikutus, lapsen sosiaaliset taidot sekä ryhmätoiminta ja vertaistuki.

Tutkimustulokset pohjautuvat päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien subjektiivisiin kokemuksiin. Tutkimuksessamme kysyimme äideiltä, millaisia kokemuksia heillä on päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistumisesta. Tutkimukseen osallistui kolme äitiä, jotka ovat osallistuneet päiväryhmä Seraffiinan toimintaan vuosina 2015 – 2107. Äidit ovat osallistuneet päiväryhmä Seraffiinan toimintaan vaihdellen yhdestä toimintakaudesta kolmeen toimintakauteen.

4.1 Arjen toimivuus

Äidit kertoivat, että ennen päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistumista heiltä puuttui arkea tukeva rytmi. Tutkimuksessa tuli esille, että äidit kokivat päiväryhmä Seraffiinassa opitun säännöllisen arki- ja viikkorytmin merkitykselliseksi oman jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta. Äidit kertoivat, että säännöllinen rytmi arjessa on lisännyt arjen toimivuutta ja turvallisuutta sekä on ollut voimavara. Päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuminen on tuonut pitkäjänteisyyttä ja eteenpäin katsomista.

”Se, mikä täällä on tosi hyvää, on säännöllinen rytmi”

”Yleensä arjen tukeminen on ollu iso tuki, että jaksaa ylipäätään ja että on muutaki elämää kun se kotona oleminen”

”Päiväryhmä Seraffiinan toiminta on kahdella sanalla kuvailtuna: arkea tukevaa ”

”Et mä pääsin sinne ryhmään, joka piti mun arkee ja päivärytmiä, niin se oli tavaltaan semmonen voimavara. Niin se voi olla semmosta turvaa kuitenkin”

”Toiminta on tuonut pitkäjänteisyyttä ja eteenpäin katsomista ja sillä on myöhemmin tosi paljon merkitystä, mitä mä nyt teen.”

Äidit kävivät yhdessä ohjaajien kanssa ulkona muun muassa kirpputoreilla ja shoppailemassa. Toiminnan avulla äidit saivat vahvistusta ja uskallusta liikkua lapsen kanssa kodin ulkopuolella. Lisäksi äidit saivat arjen ”rakennuspalikoita” ja ohjausta miten toimia eri tilanteissa pienen lapsen kanssa. Äidit kokivat tarvitsevana tukea arjen askareisiin, toisaalta arjen askareet saattoivat olla jo hallinnassa, mutta lapsen kanssa arkiaskareiden suorittamiseen kaivattiin tukea. Äidit toivoivatkin enemmän äitien aktivointia, kuten näyttämällä konkreettisella tavalla, miten lapsen kanssa voi toimia varsinkin, jos on yksinhuoltaja.

”Me käytiin täältä aika paljo ulkona, kaupungilla, kirppareilla ja shoppailemassa niin huomasi sen, että mitään katastrofia ei tuu, me selvitään hengissä reissusta, että vaihtamiset ja syöttämiset pystyy hoitamaan muuallaki eikä vaan kotona.”

”Täällä annetaan arkeen semmosia rakennuspalikoita että minkälaista ruokaa missäki vaiheessa alotellaan, mikä ois hyvä, mistä lähetään ja mitä ei anneta alle vuotikkaille.”

”Jos on enemmän yksinhuoltajia, niin kannattais olla enemmän sitä, että opetellaan, miten arkea pystyy yksin pyörittämään.”

”Ehdottomasti olisi voinut aktivoida enemmän äitejäkin. Tietysti on mukavampi levätä, mutta jos halutaan kuntouttaa ihmistä, että pärjää lapsen kans kotona, niin on ehkä parempi, että näytetään, miten pystyy kokkaamaan lapsen kanssa samalla.”

Päiväryhmä Seraffiina koettiin äitien mukaan turvalliseksi ympäristöksi, jossa lapsista huolehdittiin siten, että myös äidit saivat omaa aikaa ja lepohetken osallisuudessaan ryhmän toimintaan. Tämä vaikutti äitien kertoman mukaan suoraan äidin omaan jaksamiseen ja antoi varmuutta äitiyteen.

”Seraffiina toi säännöllisyyttä viikkorytmiin ja semmoista oloa, että nyt tietyn ajan päästä pääsee turvalliseen ympäristöön ja voi levähtää ja hengähtää ja pystyy olemaan pikkusen rennompina, kun siellä ihmisiä, jotka pystyvät lapsenkin kanssa leikkimään ja ite ei ainakaan täysin oo vastuussa. Oli paljon helpompi olla, oli varmuutta siihen äitinä olemiseen ja tekemiseen.”

”Ne kahvihetket oli ensimmäisiä kertoja, kun koin, että mulla oli autonomia omaan elämään. Sitä ennen ei ikinä saanut lasta nukahtamaan ulos ja oli aina jotenkin ihan sippi. Ja yhtäkkiä sai juoda kahvin rauhassa ja lapsi nukkuu ulkona rauhallisesti – niin oli semmoinen olo tavallaan, että ehkä tää tästä, tän hetken tuntuu ainakin ihan hyvältä.”

”Seraffiina oli semmonen rentouttava ja turvallinen paikka.”

4.2 Vanhemmuuden tukeminen

Tutkimustulosten mukaan äidit kokivat, että päiväryhmä Seraffiinassa vanhemmuutta tuettiin positiivisella ja kannustavalla otteella. Päiväryhmä Seraffiinassa pyrittiin äitien kertoman mukaan aina etsimään ratkaisua erilaisiin haasteisiin tai kysymyksiin. Tämä kokemus oli erityisen vahva, jos äidillä ei ollut arjessa sellaista tukea, että hän olisi saanut kehua ja kannustusta vanhemmuuteensa omassa lähipiirissään. Vanhemmuuden tukeminen nähtiin myös siten tärkeänä, että kun lapsella on hyvä elämä, se vaikuttaa lapsen normaaliin kasvamiseen. Vanhemmuuden tukeminen näkyi äitien kertomuksissa myös rohkaisuna lähteä liikkeelle koko perheen voimin kokeilemaan erilaisia asioita. Äitien mielestä myös isille ja muille läheisille tulisi olla enemmän toimintaa. Isille tulisi antaa mahdollisuus osallistua päiväryhmä Seraffiinan toimintaan äidin sijasta, ehkä kerran kuukaudessa. Tämä antaisi isällekin näkemystä siitä, millainen vauvan päivärytmi on. Vastauksissa toivottiin myös enemmän koko perheelle suunnattuja toimintoja, koska tämän nähtiin tukevan ja kannustavan vanhemmuutta. Äidit kertoivat, että vanhempien oli mahdollista saada yksilöllisiä keskusteluja päiväryhmä Seraffiinan ohjaajien kanssa.

”Ei ole ollut sellaista haastetta tai ongelmaa, mihin ei täältä olis apua saanut, kun vaan on uskaltanut kysyä. Aina on yritetty keksiä tai mietitty, että mitä me voitais teille tuoda, että te pärjäisitte. Täällä apu tulee niin monella eri tasolla, että sitä on vaikea erotella, millä tavoilla ja keinoilla se tulee.”

”Täällä on sellainen ihana lämminhenkinen ja tosi rakastava kannustus. Saa lempeää ja positiivista kannustusta. Vaikka kuinka tuntuu ettei jaksa tai osaa, niin ikinä ei oo negatiivisesti sanottu. Päinvastoin, kannustettu siinä, mikä on hankalaa ja haastavaa.”

”Täällä on niinkö kotipesässä itekin, niinku linnunpoikanen jota hoivataan siihen vanhemmuuteen”

”Kaikki oikeestaan tähtää siihen, että lapsella on hyvä olla. Vaikka se tuleekin vanhempien kautta, että meillä on yksilökeskusteluja, luentoja ja pariskunnat käy keskustelemassa, mutta aina siellä on keskiössä se lapsi ja se, että lapsella on parhaat mahdolliset resurssit kasvaa onnelliseksi aikuiseksi.”

Äidit kokivat, että päiväryhmä Seraffiinassa arvostettiin äitiyttä ja kannustettiin positiivisesti äitiyteen. Toiminnassa kiinnitettiin lapsen ohella huomiota myös äitiin ja äidin hyvinvointiin. Ryhmässä mietittiin lisäksi yhdessä äitiyteen liittyviä haasteita ja tulevaisuuden näkymiä.

”Ryhmässä arvostettiin äitiyttä ja se on ollu helpottava, kun oon ollu epävarma äiti, koska ei oo ollu tukea ja en oo kuullu kauheesti positiivisia asioita minun äitiydestä.”

”Äitiyttä arvostetaan ja hyvät äitiyspuolet löydetään huonoinakin päivinä”

”Siellä tosiaan otettiin lapsi ja äiti huomioon, että siellä otettiin ne molemmat ja kuunneltiin molempia.”

”Ettei täällä kukaan kyttää, miten sä hoidat lastasi, vaan nimenomaan kannustetaan siihen, että jos nähhään, että jossakin on haasteita lapsella tai vanhemmalla, niin molempia kannustetaan niin, että päästään normaaliraitteille”

”Ryhmässä puhuttiin myös tulevaisuudesta ja miten näkee, onko haasteita jossakin ja siitä kotona olemisesta, kelle se on raskasta ja miten näkee oman lapsensa. Piirrettiin oma käsi, jossa näkyy kuka minä olen ja ne voimavarat.”

Tutkimustulosten mukaan varhaisen tuen merkitys vanhemmuuden tukemisessa on suuri. Äidit kertoivat, että on erityisen tärkeää hakea apua ja ottaa sitä vastaan ongelmien tai haasteiden ilmetessä jo raskausaikana, lapsen syntyessä ja ollessa ihan pieni. Liian pitkään ei saa jäädä odottamaan. Avun tarpeen tunnistaminen ja myöntäminen voi tutkimuksen mukaan tosin olla vaikeaa tai hankalaa. Äidit kokivatkin, että päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta tulisi tiedottaa enemmän ja tiedotusta olisi suunnattava odottaviin äiteihin. Voitaisiin järjestää tutustumispäiviä, joissa avattaisiin ryhmän toiminnan sisältöä ja arkea, jotta tietoisuus ryhmän toiminnasta ja toiminnan tavoitteista lisääntyisi ja apua ja tukea voitaisiin antaa jo varhaisessa vaiheessa.

”En uskalla kuvitella, missä jamassa ois, jos en ois niinkin aikaisin uskaltanu lähteä tänne. Mitä aikaisemmin sen avun sinne saa, sen helpommalla siitä pääsee yli.”

”Sain riittävästi ja riittävän ajoissa varhaista tukea, tavallaan joo ja en, koska mä en puhunu ääneen. Ajattelin aluksi, että tuen tarve on ohimenevää, toisen ongelma ja menee ohi. Minähän peittelin sitä kaikille muille. Mutta siinä on myös sitä, että ei niinkään tunnista ja en tienny, kelle oisin kehannu sanoa sitä ääneen.”

”Vois järjestää tutustumispäiviä äideille, vaikka jo raskausaikana ja jotenkin tuoda auki tätä ryhmän sisältöä ja arkea, mitä tämä on.”

4.3 Vanhemmuus ja varhainen vuorovaikutus

Tutkimustulosten mukaan äidit kokivat saaneensa päiväryhmä Seraffiinassa tukea varhaiseen vuorovaikutukseen lapsensa kanssa. Äidit mainitsivat erityisesti MIM-videoinnin, jonka avulla he kokivat saaneensa vahvistusta omaan äitiytteensä ja toimimiseen lapsen kanssa. Videoinnin avulla äidit näkivät, miten he toimivat vuorovaikutuksessa lapsensa kanssa ja saivat ohjausta ja neuvontaa siitä, miten vuorovaikutusta voisi parantaa.

”Kun näkee ulkopuolelta sen, miten sinä toimit lapsen kanssa, niin kyllähän se pysäyttää kattomaan mitä minä oikein teen ja miten minä teen ja miten vauva tai lapsi siihen vastaa ja voisko omaa vuorovaikutusta vielä vähä prepatä.”

”En löytänyt hyviä puolia omassa äitiydessäni, vertasin vaan muihin. Sitten kun oli se MIM-videointi, niin ne kohdat, mitä itse nimesin huonoiksi, ne olikin niitä parhaimpia kohtia. Ohjaajat kertoilivat niiden olevan luovaa ongelmanratkaisua ja siitä sain varmuuden, että ei mun tarvikaan olla samanlainen äiti mitä muut on, vaan voin hakea äitiyteen omia vahvuuksia.”

Vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukeminen on äitien mukaan vaikuttanut siihen, että äiti on enemmän läsnä ja rauhoittuu nauttimaan lapsesta tekemättä koko ajan jotakin muuta. Vuorovaikutuksen parantaminen on tuottanut iloa ja parempaa oloa sekä ymmärrystä oman toimintansa merkityksestä vauvan kehittymisen kannalta. Äidit kertoivat, että päiväryhmä Seraffiinassa kannustettiin näkemään lapsessa hyviä puolia ja kääntämään asioita positiivisiksi.

”Vuorovaikutuksen parantaminen on tuottanut iloa ja rauhoittumista sekä läsnäoloa. Että tajuaa sen, että minä en tässä vaan hoida vauvaa vaan mä kasvatan ihmistä. Ja että sillä on tosi paljon merkitystä, mitä mä nyt teen.”

”Siellä tosi paljon korostettiin sitä, mikä on tässä päivässä ollut hyvää ja mikä huonoa ja miten sen kuitenkin voi kääntää positiiviseksi. Se on ollut keskiössä. Varsinkin kannustavan vuorovaikutuksen keskiviikoissa käsiteltiin, mitä positiivisia asioita sun lapsessa on.”

4.4 Lapsen sosiaaliset taidot

Äidit nostivat esille, että lapsen sosiaaliset taidot ovat kehittyneet ja heidän mielestään lapset ovat sopeutuneet hyvin päivähoitoon, kun he ovat saaneet osallistua päiväryhmä Seraffiinan toimintaan. Seraffiinan päiväryhmään osallistumisen jälkeen lapset ovat siirtyneet päiväkotiin. Äidit kertoivat, että heidän lapsensa ovat saaneet hyvät valmiudet lähteä päiväkotiin osallistuttuaan päiväryhmä Seraffiinan toimintaan: lapsi oppii ruokailemaan, oppii olemaan ryhmässä sekä oppii olemaan muiden aikuisten kanssa. Äitien mielestä on aivan äärimmäisen tärkeää, että lapsi pääsee olemaan toisten lasten kanssa mahdollisimman aikaisin.

”On koettu, että vaikka sitä leikkiä ei vielä ole, niin silti sellainen toisten lasten seurassa oleminen on vienyt lapsen sosiaalisia taitoja eteenpäin.”

”Mä en ois pystynyt lapselle tarjoamaan lapsiseuraa, mitä täällä tulee luonnostaan. Täällä on kaikkea. Tämä on aivan mieletön paikka siihen, että lapsi pystyy siirtymään päiväkotiin tosi lempeästi.”

”Lapsella sen näkee, että se on ollut ihan pienestä asti koko ajan vieraitten ihmisten kanssa tekemisissä, koska sillä on tosi helppoa luoda suhde ihmisiin, jotka sitä hoitaa.”

”Sillähän on ihan älyttömästi kavereita tuolla päiväkodissa ja määhän koen, että se on sen takia, kun se on saanut niin paljon monipuolista vuorovaikutusta ihan pienestä asti”

4.5 Ryhmätoiminta ja vertaistuki

Päiväryhmä Seraffiinaan osallistuminen on ollut äideille vertaistuellisesti merkittävää. Vertaistuen kokemukseen on vaikuttanut saman ikäisyys toisten äitien kanssa, samantyylinen äitiys, samantyylliset lapset, samanlainen elämäntilanne ja aiemmat samankaltaiset kokemukset. Äitien mielestä äitiys jo yksistään yhdistää ja antaa kokemuksen vertaistuesta. Toisilta saatu tuki on vahvistanut äitiyttä. Tutkimuksessa tuli esille myös, että aiemmat samankaltaiset rankat kokemukset yhdistivät ja helpottivat asioiden jakamista muiden saman kokeneiden kanssa. Sosiaalisten suhteiden merkitys korostui äitien vastauksissa.

”Itelle on ollu tosi tärkeää, että oon päässy kotoa pois. Nähdä muita aikuisia ihmisiä. Normaalin ihmisen elämään kuuluu vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa ja sosiaaliset ympyrät.”

”Tavallaan, kun oli muitaki ihmisiä, jotka oli kokenut sen pelon ja kuitenkin selvinnyt siitä. Oli turvallinen olo, koska tiesi, että se toinenkin on käynyt saman läpi, niin pysty enemmän puhumaan omista kokemuksistaan.”

”Äitiys ittessään yhdistää niin paljon riippumatta lasten tai äitien iästä. Me oltiin ihan samalla viivalla niitten lasten kautta.”

Äidit kertoivat, että päiväryhmä Seraffiinan toimintaan oli helppo päästä ja sopeutua. Ohjaus ja neuvonta koettiin hienovaraisena ja tasavertaisena toimintana, toisaalta tuotiin esille, että auktoriteetti oikein käytettynä on rakentavaa ja luo turvallisen olon. Äidit eivät välttämättä kaivanneet mahdollisuutta vaikuttaa toimintaan. Toisaalta vastauksista kävi ilmi, että toiminnassa voitaisiin myös paremmin huomioida äitien erityisosaaminen kyselemällä äideiltä, onko heillä erityisosaamista ja vahvuuksia; esimerkiksi sormiruokareseptit, kantoliinan ja kestovaippon käyttäminen sekä vinkit kotiympäristön huomioimiseen ja leikkeihin. Toiminnassa tulisi myös ottaa huomioon äitien mahdolliset omat reviirirajat; kaikkien ei tarvitsisi osallistua kaikkeen toimintaan ja tämän tulisi olla mahdollista ilman eri selityksiä. Yhteiset loruhetket koettiin hauskoina, mutta joskus saattoi tuntua, että vanhemmat lapsenomaistetaan. Äidit kokivat, että toimintaan oli helppo sitoutua, sillä toiminta koettiin niin tärkeäksi ja tarpeelliseksi ettei siitä haluttu olla poissa. Toisaalta toiminta olisi äitien mielestä voinut alkaa jo yhdeksän aikaan aamulla, koska pienen lapsen kanssa tämä olisi ollut helpompaa. Äitien mielestä mahdollisuus osallistua päiväryhmä Seraffiinan toimintaan useammalle kaudelle olisi todella hyvä. Äidit ovat kokeneet, että yksi kausi on kovin lyhyt aika ajatellen sitä, että vauvaperheessä tulee muutoksia koko ajan ja tuen tarvetta saattaa olla pidempäänkin.

”Päiväryhmä Seraffiinassa on tasa-arvo ohjaajien ja äitien välillä – ohjeet ja neuvot eivät tule ylhäältä päin.”

”Olen kokenut, että oon tullut kuulluksi. Täällä on otettu vastaan juuri semmoinen ihmisenä kuin sinä olet tällä hetkellä. Sä saat olla just semmonen kuin sä oot ja lapsi saa olla. Se on voimauttavaa. Täällä saa osallistua, ja tuoda omia ideoita esille.”

”Välillä oli raskasta lähteä, jos oli tosi rankka yö ollut, mutta sitten toisaalta olisi ollut paljon rankempaa jäädä kotiin ja yrittää ite keittää ne kahvit ja puhua seinille.”

Jotenkin mulla motivoi tosi paljon se, että sai valmiin ruuan ja kahvin ja juttuseuraa ja sai askarrellakin ja joku muu heilutti niitä vaunuja siellä ulkona välillä.”

”Päiväryhmä Seraffiinan toiminta on kahdella sanalla sanottuna: rakkaus ja hauskuus.”

”Kyllä se syksy tai kevät aika lyhyt on. Mietii, mitä vuodessa vois saada, kun oikiastaan se koko ensimmäinen vuosi vauvan kanssa on yhtä muutosta toisen perään. Siltä kannalta olis hyvä, jos annettais optio toiseen kauteen välittömästi ja saat ite päättää, haluatko jatkaa.”

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa esitämme tekemiämme johtopäätöksiä saatujen tutkimustulosten pohjalta. Saadut tutkimustulokset vastaavat tutkimuskysymykseemme: millaisia kokemuksia äideillä on päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistumisesta. Tutkimustulokset osoittavat, että äidit ovat tyytyväisiä päiväryhmä Seraffiinan toimintaan, sillä he ovat kokeneet saaneensa riittävän ajoissa tukea vanhemmuuteen ja perheensä arkeen sekä lapsen ja vanhemman väliseen varhaiseen vuorovaikutukseen. Äitien mielestä äidin ja lapsen varhaisen vuorovaikutuksen kehittyminen on selvästi vaikuttanut lapsen sosiaalisiin taitoihin. Äitien mukaan toiminnan keskiössä on lapsi ja kaikki toiminta tähtää siihen, että lapsella on hyvä olla. Vanhemmuuden tukemisen avulla lapsi saa hyvät lähtökohdat elämään.

Äidit kuvailivat päiväryhmä Seraffiinan toimintaa arkea tukevaksi toiminnaksi. Äidit kertoivat, että ennen päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistumista heillä ei ole ollut selkeää päivä- tai viikkorytmiä ja he ovat tunteneet itsensä voimattomiksi pyörittämään arkea. Päiväryhmä Seraffiinan keskiössä on tukea perheiden vakaata ja toimivaa arkea. (Oulun ensi- ja turvakoti ry 2017). Päiväryhmä Seraffiinassa äidit ovat oppineet päivä- ja viikkorytmiä sekä saaneet ohjausta kodin askareissa huomioiden pienen lapsen olemassa olon. Tutkimuksessamme äidit kertoivat omia subjektiivisia kokemuksiaan päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistumisesta ja tämän hetkisestä perheensä tilanteesta: perheen arki on vakaantunut ja on toimiva. Osallistuminen päiväryhmä Seraffiinan toimintaan on kasvattanut äitien resilienssiä ja he ovat kyenneet paremmin selviämään arjen haasteista ja perheessä tapahtuneista muutoksista. Ryhmään osallistumisensa jälkeen äidit ovat lähteneet opiskelemaan ja lapset ovat siirtyneet päivähoitoon. Äitien mielestä nämä muutokset ovat sujuneet ja tilanteisiin on sopeuduttu hyvin päiväryhmä Seraffiinasta saadun tuen avulla.

Korvelan tutkimuksen mukaan, jos tukea antava rytmi puuttuu, perheenjäsenten voimavarat kuluvat päivän tilanteiden kohtaamiseen, selvittelyyn, pikaiseen toiminnan suunnitteluun ja niihin liittyviin neuvotteluihin. (Korvela & Tuomi-Gröhn

2014, 12.) Raijaksen mukaan hyvinvoinnin toteutumisessa lapsiperheessä keskeistä on arjen sujuvuus ja tärkeää on ottaa huomioon myös ihmisten oma näkemys ja kokemus arjen toiminnoista sekä ihmisten kokema tyytyväisyys arjen toimivuudesta, sillä hyvinvoinnin toteutumisessa lapsiperheessä keskeistä on arjen sujuvuus. (Raijas & Korvela 2014, 106.).

Äidit kokivat, että päiväryhmä Seraffiinassa vanhemmuutta tuettiin ja äitiyttä arvostettiin monella tavalla. Äitien kokemuksen mukaan päiväryhmä Seraffiinassa pyrittiin aina löytämään kullekin sopivat ratkaisut ja toimintatavat ongelmiin kannustavalla ja positiivisella tavalla, jossa vanhemmuutta tuettiin vahvistamalla äidin myönteisiä voimavaroja. Päiväryhmä Seraffiinan lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri on tukenut äidin yksilöllistä kasvua äitiyteen. Sihvola toteaaakin perheen voimavarojen suojaavan niin lapsen kehitystä kuin myös koko perhettä haitallisilta vaikutuksilta. Kun vanhempien omia voimavaroja vahvistetaan, auttaa se vanhempia toimimaan perheen hyväksi. (2002, 23.) Tämä kävi ilmi myös äitien vastauksissa, joissa viitataan vanhempien tukemisen liittyvän lapsen onnelliseen kasvuun. Äidit, joilla ei ollut tukea lähipiirissään tai jotka eivät saaneet palautetta vanhemmuudestaan, kokivat hyvin tärkeänä saamansa vanhemmuuden tuen päiväryhmä Seraffiinassa. Rönkä, Viheräkoski, Litsilä ja Poikkeus kertovat, että sosiaalisten verkostojen puuttuminen vaikuttaa vanhemmuuteen myös siten, että vanhemmilla ei välttämättä ole lähipiirissään ihmisiä, jotka tukisivat heitä kasvatasioissa. (2002,66.) Järvinen ym. toteavat myös vanhemmuuteen liittyvän monenlaisia riskitekijöitä, jotka kuluttavat vanhempien voimavaroja. Vanhemmat saattavat usein tuntea riittämättömyyttä ja epävarmuutta ja tällöin he tarvitsevat tukea vanhemmuuteensa. (2012, 127.)

Varhaisen tuen saanti koettiin erittäin merkittävänä ja äidit kertoivat, että kaikissa vauvaperheen vaiheissa on tärkeää, että apua haetaan ajoissa. Tutkimuksen tuloksissa tuli esille, että tuen tarpeen tunnistaminen tai myöntäminen saattaa kuitenkin olla vaikeaa. Lammi-Taskulan ja Karvosen mukaan ongelmien ehkäisemisen sekä perheen tukemisen kannalta keskeisimpiä ja vaikuttavimpia asioita ovat varhainen ongelmien tunnistaminen sekä niihin puuttuminen. Huolten varhai-

sessä tunnistamisessa ja niihin puuttumisessa on tärkeä sija ehkäisevillä ja edistävillä palveluilla kuten arjen tuki, kohdennettu tuki sekä vertaisryhmät ja yhteisöllinen toiminta (Lammi-Taskula & Karvonen 2014, 216.)

Päiväryhmä Seraffiinan toiminta tukee hyvin erilaisten menetelmien avulla lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta sekä kiintymyssuhteen rakentamista, joilla on merkitystä lapsen sosiaalisen ja emotionaalisen kehityksen kannalta kuten Sinkkonenkin toteaa. (2001, 52.) Tamminen toteaa, että kiintymyssuhteilla on ratkaiseva merkitys lapsen hyvinvoinnin ja tasapainoisen kasvun kannalta. (2004, 63.) Päiväryhmä Seraffinassa käytetyt menetelmät ovat olleet merkityksellisiä äideille ja äidit ovat alkaneet ymmärtää omaa käyttäytymistään niiden avulla. Äidit ovat kokeneet, että päiväryhmä Seraffinassa varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen on vaikuttanut positiivisesti heidän suhtautumisessaan lapseensa ja tuottaneen iloa ja parempaa oloa. Äidit ovat oppineet, että vauva oppii ymmärtämään asioita, vaikkei vauva vielä puhukaan. Järvinen ym. toteavat, että kun lapsi kokee vanhempien ymmärtävän hänen tarpeensa ja vastaa niihin, hän oppii luottamaan ympäristöönsä ja hänen varhainen minätunteensa kehittyy ja luo kuvaa ihmissuhteista. (2012, 148 – 149.)

Äitien kertomuksista ja kokemuksista tuli esille lapsen sosiaalisten taitojen kehittyminen lasten osallistuessa ryhmätoimintaan. Äitien mielestä heidän lapsensa ovat saaneet hyvät valmiudet siirtyä päiväkotiin päiväryhmä Seraffiinan toiminnan jälkeen. Äitien kokemusten perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että äidin ja lapsen kiintymyssuhteen ja varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen päiväryhmä Seraffinassa on edesauttanut lapsen sosiaalisten taitojen kehittymistä. Keltikangas-Järvinen kirjoittaa, että lapsen ensimmäinen sosiaalinen taito on kiintymyssuhteen muodostaminen ja kiintymyssuhteissa lapsi oppii sosiaalisen vuorovaikutuksen. (2012, 39.) Launosen mukaan lapsen varhaiset vuorovaikutuskokemukset ovat perustana myöhemmälle kehitykselle sekä lapsen viestinnän ja kielen kehittymiselle (2007, 8.)

Päiväryhmä Seraffiinan ympäristö on koettu turvalliseksi ja se on mahdollistanut lapsen ja äidin sekä muiden toimintaan osallistuvien välisen lämpimän ja turvallisen vuorovaikutuksen. Osallistumalla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan, äidit ovat samalla mahdollistaneet myös lapsensa sosiaalisten verkostojen rakentamisen ja lapset ovat voineet nähdä miten aikuiset ja toiset lapset toimivat toistensa kanssa. Keltikangas-Järvinen toteaa myös, että aikuisen tehtävänä on mahdollistaa lapselle kiintymyssuhde ja tarjota sosiaalisten verkostojen rakentaminen, jotta lapsi oppii miten ihmiset toimivat keskenään. (2012, 39)

Päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuminen ja vertaistuki ovat olleet äideille merkityksellisiä, sillä äitien kokemusten mukaan ryhmätoiminta on tuonut varmuutta omaan äitiyteen ja tukenut perheen arjen hyvinvointia. Vertaistuellista kokemuksesta on vahvistanut äitien saman ikäisyys, samantyylinen äitiys, samantyyliiset lapset, samanlainen elämäntilanne ja aiemmat samankaltaiset kokemukset. Näitä vertaistukea vahvistavia seikkoja voidaan hyödyntää, kun valitaan päiväryhmä Seraffiinan osallistujia. Meriluoto ym. kirjoittavat, että vertaisryhmässä toimiminen vahvistaa yksilöllisiä resursseja elämässä, toisilta saatu tuki auttaa arjen sujumisessa ja siinä selviytymisessä. (Meriluoto, Marila-Penttinen & Lehtinen 2015, 30.) Päiväryhmä Seraffiinassa huomioidaan hyvin äitien osallisuus ja äitejä kuullaan, sillä äidit ovat saaneet osallistua toimintaan ja sen suunnitteluun ja he ovat tulleet kuulluiksi. Rönkkö ja Rytönen kirjoittavat, että kuulluksi tulemisen tunne on osa kohtaamista, joka liittyy konkreettisiin kokemuksiin vuorovaikutuksesta. Kuulluksi tulemisessa ihmiselle syntyy kokemus siitä, että hänet otetaan huomioon ja hänen mielipiteillään ja käsityksillään on merkitystä. Kuulluksi tulemisen kokemukseen sisältyy myös se, miten ihmistä tuetaan saavuttamaan luottamus omaan elämäntilanteeseen, omaan itseensä sekä avun saantiin ja tulevaisuuteen. (2010, 53.) Äideillä oli kokemus arvostettuna olemisesta, tulemisesta kohdelluksi oikeudenmukaisesti yhteisössä sekä mielekäs tekeminen. Nämä seikat lisäävät hyvinvointia Lammi-Taskulan ja Karvosen mukaan (2014, 13 – 14.) Myös Mehtolan mukaan ihminen voimaantuu ja valtaistuu kuuluessaan johonkin tiettyyn ryhmään, jossa hän tulee kuulluksi ja osalliseksi. Ryhmän tavoitteena voi olla arkielämän ja yksilötason muutos sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen (2012, 7 – 8.) Äidit kertoivatkin, miten heidän elämänsä oli muuttunut päiväryhmä

Seraffiinan toimintaan osallistumisen myötä. Äidit olivat hakeutuneet ja päässeet opiskelemaan itsellensä mieleistä alaa.

6 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessimme alkoi syyskuussa 2017. Meitä yhdisti yhteinen kiinnostuksen kohde: perheiden varhainen tukeminen sekä ennaltaehkäisevä työ perheiden arjen hyvinvoinnissa, joten oli luontevaa lähteä työstämään ehdotettua opinnäytetyön aihetta yhdessä.

Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena oli kuvailla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien kokemuksia ryhmän toiminnasta ja tavoitteena oli saada kokemusperäistä tietoa ryhmän toiminnasta hyödyntämällä äitien kokemuksia. Onnistuimme tavoitteessa, sillä saimme avoimien haastattelujen avulla autenttista tietoa äitien kokemuksista päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta.

Aloitimme opinnäytetyön laatimalla tutkimussuunnitelmaa ja kirjoittamalla tietoperustaa syyskuussa 2017. Valitsimme tietoperustaan suhteellisen tuoretta kirjallisuutta, vuoden 2000 jälkeen ilmestyneitä teoksia. Laajensimme tietoperustaa aineiston analysoinnin perusteella. Haastatteluissa äidit toivat esille lastensa sosiaalisten taitojen kehittymisen päiväryhmä Seraffiinaan osallistumisen ansiona ja lisäsimme lapsen sosiaaliset taidot tietoperustaan sen pohjalta. Päiväryhmä Seraffiinan varsinaisena tavoitteena ei ole lasten sosiaalisten taitojen kehittyminen. Lapsen ja äidin välinen kiintymyssuhde ja hyvä vuorovaikutus tukevat lapsen sosiaalisia taitoja, kuten tuomme esille johtopäätöksissä.

Aiheen rajaaminen oli haastavaa ja vaati kriittistä ajattelua tietoperustaa rakennettaessa. Koemme onnistuneemme tässä, sillä opinnäytetyön tietoperusta vastaa tutkimustuloksia. Tavoitteenamme oli saada tutkimuslupa vuoden 2017 loppuun mennessä, mutta aikataulu osoittautui liian tiukaksi, sillä saimme tutkimusluvan vasta helmikuun 2018 alussa. Tämän kautta opimme, että aikataulua ei kannata suunnitella liian tiukaksi, koska on otettava huomioon eri osapuolten omat velvollisuudet ja sitoumukset.

Keräsimme tutkimusaineiston avoimilla haastatteluilla haastatteleamalla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneita äitejä. Saimme sovittua haastattelujen ajankohdat varsin nopealla aikataululla ja äidit olivat hyvin motivoituneita sekä innostuneita osallistumaan tutkimukseemme. Haastattelutilanteet olivat rentoja ja äidit kertoivat kokemuksistaan avoimesti ja vapautuneesti. Äidit olivat hyvin valmistautuneet haastatteluihin ja pysyivät hyvin aiheessa, joten saimme runsaasti arvokasta aineistoa tutkimukseemme. Äitien kokemukset päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta olivat positiivisia kokemuksia ja niiden esille tuominen oli helppoa. Pohdimme tutkimuksen tekemisen saattaneen olla haasteellisempaa, jos äitien kokemukset olisivatkin olleet negatiivisia kokemuksia.

Aineistoa käsitellessämme koimme haasteelliseksi valita äitien kertomuksista sitaatteja tutkimustuloksiin, koska saimme runsaasti äitien kokemuksia havainnollistavia vastauksia. Sitaattien määrän liiallinen käyttö saattaa tehdä tekstistä liian raskasta luettavaa, joten meidän oli valittava sitaateiksi vain osa vastauksista. Valitessamme sitaatteja, mieleemme tuli elävästi haastattelutilanteet ja koimme vahvasti äitien läsnäolon.

Pääsimme hyvin oppimistavoitteisiimme: asiakastyön osaaminen, eettinen osaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, tutkimuksellinen kehittämisosaaminen sekä osallistava yhteiskuntaosaaminen. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 17 – 19.)

Asiakastyön osaamisemme on opinnäytetyön kautta kehittynyt, sillä onnistuimme hyvän vuorovaikutussuhteen luomisessa ja äidit kykenivät avoimesti kertomaan kokemuksistaan. Huomioimme myös äitien erityistarpeet järjestelemällä haastattelutilanteet äitien ehdoilla.

Saavutimme eettisen osaamisen tavoitteemme, sillä huomioimme jokaisen äidin yksilönä ja pystyimme luomaan turvallisen puheympäristön, jossa jokainen äiti sai haluamallaan tavallaan kertoa kokemuksistaan. Korostimme äideille, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Palvelujärjestelmäosaamisemme on kehittynyt, sillä tietous perheille suunnatuista palveluista on lisääntynyt opinnäytetyömme avulla. Tutkimuksemme avulla saatua kokemusperäistä tietoa voidaan hyödyntää ohjattaessa perheitä riittävien ja oikea-aikaisten palvelujen piiriin. Lisäksi saimme tietoa siitä, miten monenlaista palvelua ja tukea perheen tarpeisiin on mahdollista saada yhdeltä palveluntarjoajalta.

Tutkimuksellisen kehittämisosaamisen tavoitteemme toteutui, sillä tutkimuksessa hyödynsimme reflektiivistä, tutkivaa ja kehittävää työtettä. Opimme, että prosessityöskentely on pitkäjänteisyyttä ja kriittisyyttä vaativaa työtä. Tutkimuksemme perehdyimme tutkimusmenetelmän teoreettiseen viitekehykseen, jonka avulla toteutimme aineiston keruun ja käsittelyn. Tutkimustuloksissa olemme hyödyntäneet tietoperustaa ja tutkimuksen avulla tuotamme uutta tietoa.

Tavoitteemme osallistavasta yhteiskuntaosaamisesta onnistui erityisen hyvin, koska opinnäytetyömme tuo esille äitien kokemuksia päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta. Opinnäytetyössä saamme äitien äänen vahvasti kuuluviin, jolloin asiakaslähtöisen näkökulman hyödyntäminen päiväryhmä Seraffiinan toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja markkinoinnissa on mahdollista.

Opinnäytetyössämme keskinäinen yhteistyömme on sujunut erittäin hyvin. Olemme olleet avoimia ja joustavia ja olemme kuunnelleet toistemme ajatuksia ja ehdotuksia. Olemme olleet tasavertaisia ja erittäin motivoituneita opinnäytetyön tekemiseen. Vaikeina aikoina olemme tukeneet toisiamme ja kannustaneet eteenpäin prosessissa. Työskentelymme on ollut tavoitteellista, tehokasta ja tiivistä.

Mielestämme perheille tulisi olla huomattavasti enemmän päiväryhmä Seraffiinan kaltaisia palveluja, jotta päästäisiin Sipilän hallituksen tavoitteisiin lapsi- ja perhepalveluiden osalta. Päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuminen on mahdollista vain korkeintaan viidellä äidillä toimintakauden aikana. Kuitenkin perheiden tuen tarve on jatkuvasti kasvanut ja siihen tulisi kyetä vastaamaan.

Päiväryhmä Seraffiinan ohjaaja esitti, että olisimme tutkimuksessamme ottaneet huomioon myös isien kokemukset päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta: miten päiväryhmä Seraffiinan tuki näkyy kotona, minkälaista tukea isät toivoisivat saavansa ja miten isät perheen kannattelijoina jaksavat. Opinnäytetyömme vaati kuitenkin aiheen tarkkaa rajaamista. Jotta opinnäytetyömme ei olisi laajentunut liikaa, emme voineet ottaa omaan tutkimukseemme isien kokemuksia päiväryhmä Seraffiinan toiminnasta. Tämä olisi kuitenkin hyvä jatkotutkimusaihe, koska on tärkeää tuoda esiin myös isien näkemykset ja kokemukset.

Haluamme lämpimästi kiittää tutkimukseemme osallistuneita äitejä saamastamme arvokkaasta avusta aineiston keruussa.

*”Älä paina alas oksaa haurasta.
Kovasti jos tartut se voi murtua.
Hoida hellin käsin. Älä varista.
Anna lehden hennon hiljaa vavista”*

- Anna-Mari Kaskinen

LÄHTEET

Aaltio, I. & Puusa, A. 2011. Laadullisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.) Menetelmäviidakon raivaajat. Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. Vantaa:Hansaprint, 156.

Aula, M-K., Juurikkala, V., Kalmari, H., Kaukonen, P., Lavikainen, M. & Pelkonen, M. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma. 2016. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2016:29. Viitattu 28.9.2017, http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74904/Rap_ja_muist_29_2016.pdf?sequence=1.

Ensi- ja turvakotien liitto. Ensikodit ja vauvaperheiden auttaminen. Viitattu 24.10.2017, https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/nain-me-autamme/ensikodit_ja_vauvaperheet/#paivaryhmat.

Ensi ja turvakotien liitto. 2017. Väkivalta ja laiminlyönti kasvatuksessa- tunnista, puutu & auta. Viitattu 14.5.2018. <https://virtuaalikirja.fi/ensijaturvakotienliitto/>.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tallinna: Vastapaino.

Heino, T. 2009. Keitä ovat lastensuojelun uudet asiakkaat? Tutkimus lapsista ja perheistä tilastolukujen takana. Stakesin työpapereita 30/2007. Viitattu 9.11.2017, <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/tyopaperit/T30-2007-VERKKO.pdf>.

Henkilötietolaki 523/1999

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. Porvoo: Bookwell Oy.

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015. Opinnäytetyöpakki. Teemoittelu. Viitattu 25.10. 2015, <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiLaadullTeemoittelu.aspx>.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus- pro graduna ja opinnäytetyönä. Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Karila-Hietala, R., Wahlbäck, K., Heiskanen, T., Stengård, E., & Hannukkala, M. 2017. Mielenterveys elämäntaitona. Mielenterveyden ensiapu 1. Suomen mielen-terveysseura. Tallinna, Estonia: Tryckeri Aktaprint AS.

Kaskinen, A-M & Immonen, M. L. 2017. Teoksessa Runoja rauhallisiin hetkiin – lupa levätä. Helsinki. Kirjapaja.

Keltikangas– Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. EU: WSOY.

Keltikangas– Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Korvela, P. 2011. Arki, päivärytmi ja seksvenssit – Miten käsitteellistää arkea ja kotia? Teoksessa S. Fågel., M. Jonsson., P. Korvela & A. Kupiainen (toim.) Arki haltuun – seksvenssimenetelmä perhetyössä. 2011. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy.

Korvela, P., Saarilahti, M. & Sekki, S. 2014 Arjen rytmin muuttaminen – uuden työtavan kehittäminen perhetyöhön. Teoksessa : P. Korvela & T. Tuomi-Grön (toim.) Arjen rakentuminen ja rytmit perhe-elämän käännekohtissa. Viitattu 16.11.2017, <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153029/Arjen-rakentuminen-kokonaan.pdf?sequence=15,190>.

Korvela, P. & Tuomi-Grön, T. (toim.) 2014. Arjen rakentuminen ja rytmit perhe-elämän käännekohtissa. Viitattu 16.11.2017, [https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153029/Arjen-rakentuminen-kokonaan.pdf?sequence=15, 12 - 13](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153029/Arjen-rakentuminen-kokonaan.pdf?sequence=15,12-13).

Lammi-Taskula J., Karvonen, S. & Alhström, S. (toim.) 2009. Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki. Yliopiston Kirjapaino.

Lammi-Taskula & Sakari Karvonen (toim.) 2014. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Tampere: .Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Lastensuojelulaki 417/2007

Launonen, K. 2007. Vuorovaikutus – kehitys, riskit ja tukeminen kuntoutuksen keinoin. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Mehtola, S. 2012. Vertaisuus ja osallisuus. Teoksessa Vertaisryhmän käsikirja-väkivaltaa kokeneiden naisten osallisuuden ja voimaantumisen tukeminen. Ensi- ja turvakotien liitto. 7 – 8.

Meriluoto, T., Marila-Penttinen, L. & Lehtinen, E. 2015. Osallisuus. Ensi- ja turvakotien liitto.

Mielenterveyden keskusliitto. 2016. Resilienssi auttaa vastoinkäymisissä. Viitattu 8.4.2018. <http://mtkl.fi/resilienssi-auttaa-vastoin kaymisissa/>.

Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYproOy.

Niemelä, P., Siltala, P. & Tamminen, T. (toim.).2003. Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Juva: WS Bookwell Oy.

Oulun ensi- ja turvakoti ry. 2016. Toimintakertomus.

Oulun ensi- ja turvakoti ry 2016. Toimintasuunnitelma 2017.

Oulun ensi- ja turvakoti 2017. Päiväryhmä Seraffiinan esite.

Raijas, A. 2014 Arjen rakentuminen parisuhteesta lapsiperheeksi –muutosvaiheessa. Teoksessa P. Korvela & T. Tuomi-Grön (toim.) Arjen rakentuminen ja rytmit perhe-elämän käännekohtissa. Viitattu 16.11.2017, <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153029/Arjen-rakentuminen-kokonaan.pdf?sequence=15>, 105 – 106.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L.(toim.) 2005. Haastattelu. Tutkimustilanteet ja vuorovaikutus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Rönkä, A. & Kinnunen, U. 2002. Johdanto. Teoksessa A. Rönkä & U. Kinnunen (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy, 5.

Rönkkö, L. & Rytönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro Oy.

Rönkä, A., Viheräkoski, J., Litsilä, R. & Poikkeus, A-M. 2002. Nuoret ja vanhemmat perhesuhteiden muutoksessa. Teoksessa A. Rönkä & U. Kinnunen (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy, 66.

Savolainen, T. 2010. Haastava nuori ja koulunkäynti – opas opettajalle. Viitattu 9.4.2018. http://kalliomaa.net/opas_haastava_2012.pdf.

Sihvola, S. 2002. Voimaa vanhemmuuteen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sinkkonen, J. 2001. Lapsen puolesta. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Opas työntekijöille. Sosiaali - ja terveysministeriön julkaisuja 14/2004. Viitattu 14.11.2017, <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74223/Opp200414.pdf?sequence=1> HYPERLINK "http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74223/Opp200414.pdf?sequence=1&isAllowed=y"& HYPERLINK "http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74223/Opp200414.pdf?sequence=1&isAllowed=y" isAllowed=y.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Perhepolitiikalla tuetaan sekä lapsia että vanhempia. Viitattu 10.11.2017, <http://stm.fi/lapset-nuoret-perheet>.

Tamminen, T. 2004. Olipa kerran lapsuus. Juva: WS Bookwell Oy.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2018. Osallisuuden edistäminen. Viitattu 7.4.2018. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2018. Vertaistuki. Viitattu 7.4.2018. <https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elaman-tuki/vertaistuki>.

Tuomi, J. & Sarajarvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 25.10.2017, http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.

Törrönen, M. 2012. Onni on joka päivä - lapsiperheen arki ja hyvinvointi. Tallinna Gaudeamus Helsinki University Pres.

Lapsi- ja perhepalvelujen parantaminen on yksi tämänhetkisen hallituksen kärkihankkeista. Tavoitteena on antaa perheille varhaista tukea sekä ennaltaehkäiseviä palveluja arjen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Palveluiden saaminen lapsi- ja perhelähtöisiksi sekä perheiden mukaan ottaminen palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen vahvistaa perheiden kuulluksi tuleamista sekä osallisuutta.

Teillä ryhmän toimintaan osallistuneilla on nyt mahdollisuus vaikuttaa päiväryhmä Seraffiinan toiminnan kehittämiseen osallistumalla haastattelututkimukseen, jonka tulosten perusteella päiväryhmän toimintaa kehitetään. Teemme Oulun ammattikorkeakoulussa opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on kuvailla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien kokemuksia ryhmän toiminnasta. Osallistumalla tutkimukseen annatte arvokasta tietoa omasta kokemuksestanne ryhmän toiminnasta sekä voitte olla vaikuttamassa ryhmän toiminnan kehittämiseen. Keräämme aineistoa opinnäytetyöhömme haastattelemalla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan vuosina 2015 – 2016 osallistuneita äitejä. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina helmikuun 2018 aikana. Haastattelut nauhoitetaan. Kaikki haastatteluista saatu materiaali hävitetään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Olemme saaneet tutkimusluvan tutkimuksen tekemiseen. Haastatteluihin vastataan nimettömänä ja vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Tulokset esitetään ryhmätasolla niin, ettei yksittäisiä vastauksia voida tunnistaa. Haastatteluihin osallistuminen perustuu haastateltavien vapaaehtoisuuteen ja heiltä kerätään kirjalliset suostumukset opinnäytetyöhön osallistumisesta sekä haastattelumateriaalin käytöstä opinnäytetyössä. Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseus-tietokannassa sähköisessä muodossa. Oulun ensi- ja turvakoti voi käyttää tutkimuksessa esiintyviä sitaatteja eli suoria lainauksia äitien kokemuksista päiväryhmä Seraffiinan markkinoinnissa.

Jos haluat osallistua tutkimukseemme, voit ilmoittaa kiinnostuksestasi päiväryhmä Seraffiinan ohjaajalle ja samalla antaa luvan luovuttaa puhelinnumerosi

meille, jotta voimme ottaa yhteyttä ja sopia haastatteluajankohdasta. Mikäli haluat lisätietoja tutkimuksestamme, voit olla yhteydessä allekirjoittaneisiin. Haastattelut toteutetaan haastateltavan toiveen mukaisesti joko haastateltavan kotona tai päiväryhmä Seraffiinan toimitiloissa Intiössä, jolloin lapsenhoito haastattelun aikana on mahdollista.

Ystävällisin terveisin Anne Tanskanen & Leena Tyvi

Anne [REDACTED]

Leena [REDACTED]

Oulun ammattikorkeakoulu, sosiaali-alan koulutusohjelma

Tutkimuksen tekijät: Anne Tanskanen [REDACTED]
Leena Tyvi [REDACTED]

Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla päiväryhmä Seraffiinan toimintaan osallistuneiden äitien kokemuksia ryhmän toiminnasta. Tavoitteena on saada kokemuksepäistä tietoa ryhmän toiminnasta hyödyntämällä äitien kokemuksia.

Olen tietoinen, että

- tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistumisen voi peruuttaa missä vaiheessa prosessia tahansa ilman erityistä syytä. Jos tutkimukseen osallistuminen peruuntuu, antamani vastauksia ja haastattelusta saatua materiaalia ei käytetä opinnäytetyön tekemisessä.
- haastattelussa antamani vastaukset tai käyttämäni sitaatit eivät ole tunnistettavissa valmiista opinnäytetyöstä eikä niitä voida yhdistää minuun.
- haastattelun vastaukset ovat luottamuksellisia
- haastattelut nauhoitetaan ja litteroidaan. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen nauhoitteet ja kirjoitetut litteroinnit hävitetään.
- haastattelumateriaalia käytetään ainoastaan opinnäytetyön tarpeisiin ja loppuraportin kirjoittamiseen.

Olen saanut tietoa opinnäytetyön toteutuksesta ja sen tarkoituksesta. Suostun opinnäytetyöhön liittyvään haastatteluun. Suostun siihen, että haastattelussa antamani tietoja ja haastattelun avulla kerättyä materiaalia käytetään opinnäytetyön tarpeisiin sekä opinnäytetyön loppuraportointiin. Oulun ensi- ja turvakoti voi käyttää tutkimuksessa esiintyviä sitaatteja eli suoria lainauksia äitien kokemuksista päiväryhmä Seraffiinan markkinoinnissa.

Suostumuslomakkeita laaditaan kaksi (2) kappaletta, joista toinen jää haastatteluun osallistuvalla ja toinen haastattelun tekijöille.

Paikka ja päiväys_____

Haastateltavan allekirjoitus ja nimenselvennys

_____

Haastattelijoiden allekirjoitukset ja nimenselvennykset

_____

Anne Tanskanen

_____

Leena Tyvi